

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
2022. OKTÓBER

b o n u m **p u b l i c u m**

**UniSpace - Elindult
a világűr-politikai
tanácsadó képzés 24**

**FÓKUSZBAN
A „NEMZETKÖZIESÍTÉS”
KOLLER BOGLÁRKA - ORBÁN ENDRE 32**

**VARGHA TAMÁS: SZÁMUNKRA
A FIATALOK JELENTIK A JÖVŐT**

Haderőreform és folyamatosan változó biztonsági környezet 6

LUDOVIKA PODCAST

A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM ISMERETTERJESZTŐ PODCASTCSATORNÁJA

Szerdánként új adásokkal az NKE tudományos és ismeretterjesztő platformján, a ludovika.hu oldalon

ludovika.hu

18 Tanévet nyitott az NKE

21 Konferencia az Aranybulláról

48 Egy ugrásra a dobogó legfelső fokától

ÜTŐKÉPES MAGYAR HONVÉDSÉG

Több mint egy hónapja a budapesti Kossuth téren tették le tiszti esküjüket az idén végzett honvédtisztjelöltek, akik azóta már a Magyar Honvédség egységeinél töltenek be – többségében – szakaszparancsnoki beosztást. Nemrég ért véget az újonnan bevonult elsőévesek alapkiképzése is, akik – köszönhetően a tisztjelölti jogállás változásának és a haderő megújulásának – rekordszámban jelentkeztek a haza szolgálatára. Hosszú évek óta ők az első fiatalok, akik hatalmas felelősséget vállalva, folyamatosan változó európai biztonsági környezetben, egy szomszédos országban dúló háború idején csatlakoznak országunk védelméhez. Őket az oktatás és szolgálat során a honvédség legújabb technikai eszközei veszik már körül: Panzerhaubitze önjáró lövegek, Leopard harcokcsik és Airbus katonai helikopterek. Az ütőképes Magyar Honvédség kulcsa a kor minden követelményének megfelelő haderő. Ahogy Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium államtitkára fogalmazott lapunknak: „A fiatalok értik, miért kell fejleszteni a honvédséget, és értik, milyen jelentőséggel bír a haza védelme!”

Szilágyi Dénes főszerkesztő

TARTALOM 2022. OKTÓBER

2	MOZAIK	24	UNISPACE – VILÁGŰR-POLITIKAI TANÁCSADÓ KÉPZÉS INDULT AZ NKE-N	42	ASZÁLYOS IDŐK
6	„SZÁMUNKRA A FIATALOK JELENTIK A JÖVŐT”	27	„SZENVEDÉLYESEN CSINÁLOK EGYSZERRE HÚSZ DOLGOT...” – INTERJÚ DEMETER MÁRTONNAL	45	„HEJ, HA ÉN IS KÖZTETEK LEHETNÉK, SZÉP MAGYAR VITÉZEK, ARANYOS LEVENTÉKI!”
11	A LEGNEMESEBB HIVATÁST VÁLASZTOTTÁK	30	SZÜKSÉG VAN-E MINISZTERIUMOKRA A MODERN ÁLLAMKORMÁNYZÁSBAN?	48	EGY UGRÁSRA A DOBOGÓ LEGFELSŐ FOKÁTÓL
13	HITTEL, HŰSÉGGEL SZOLGÁLNI!	32	FÓKUSZBAN A „NEMZETKÖZIESÍTÉS”	52	HALÁLÓS FEGYVEREK
15	A HATÁRÓRSÉG EGY ÖSSZETARTÓ CSALÁD	36	FOKOZÓDÓ FESZÜLTÉG A DÉL-KÍNAI-TENGEREN	55	LÉPCSŐFOKOK A GDPR KÖNNYEBB MEGÉRTÉSÉHEZ
18	TANÉVET NYITOTT AZ NKE	39	GÁZVÁLSÁG EURÓPÁBAN	56	MILYEN JOG URALJA AZ ONLINE PLATFORMOKAT?

MOZAIK

ELŐZZÜK MEG A BALESETEKET!

A legtöbb baleset megfelelő odafigyeléssel, tudatos magatartással és néhány alapszabály betartásával megelőzhető, a kockázatok megfelelő kezelésével életünk biztonságosabbá tehető. E tényre hívja fel a figyelmet a Biztonság Hete programsorozat. A tematikus hét apropóját az adta, hogy szeptember 20-ától a gyermekek világnapja, és 1993 óta biztosítási világnap is. A szakértők idén is látványos bemutatók és érdekes előadások segítségével hívták fel a gyermekek figyelmét a mindennapi kockázatokra, veszélyekre, azok helyes kezelésére, a balesetek megelőzésének fontosságára és módjára, a biztonság legkülönbözőbb aspektusaira. A program aktív résztvevői a Magyar Rendőrség, BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, a Magyar Vöröskereszt és számos egyéb közreműködő szervezet szakdolgozói, valamint biztosítási szakemberek voltak. A több mint húsz együttműködő szervezet a lehető legszélesebb értelemben véve igyekszik a gyakorlati tudnivalókra irányítani a figyelmet, a közlekedésbiztonságtól kezdve az általános balesetmegelőzésen, tűzmelegelőzésen és a vagyonbiztonságon át a munkavédelemig, vagy éppen a hulladékbiztonságig.

A szeptember 19-24-e között megrendezett tematikus hét eseményein már hatodik alkalommal vehettek részt az érdeklődők. Az ünnepélyes megnyitónak egyetemünk adott otthont, és a kisiskolásokat egész héten várja az NKE Ludovika Campusán a Hungarian Motorsport and Green Mobility Development Agency (HUMDA) Biztonság az első országjáró programja. Emellett minden megyében iskolai programok, családi napok és baleset-megelőzési bemutatók zajlanak a téma jegyében.

1952

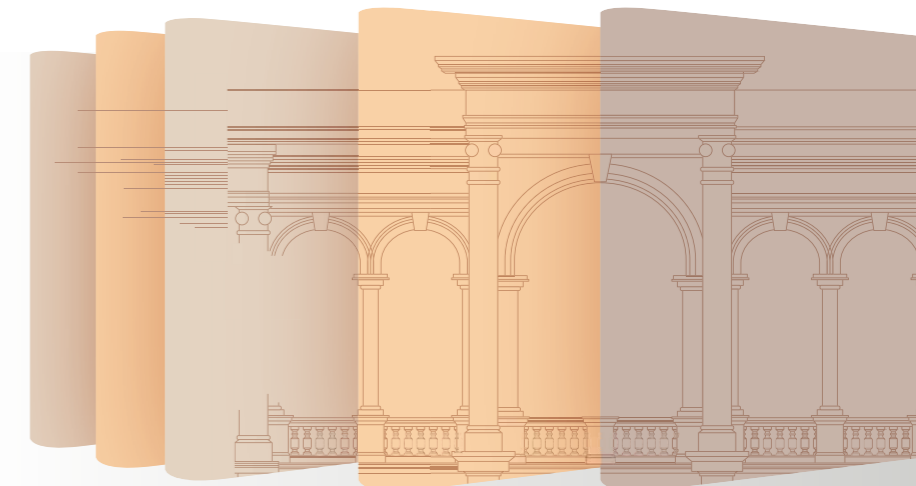
– A MÚLT BŰNEINEK TANULSÁGA

A kommunisták 1952-ben csúcsra járatott legkirívóbb jogsértéseiről és ezeknek a lakosságra gyakorolt hatásairól ejtettek szót a Kommunizmus Bűnei Alapítvány, a Konrad-Adenauer-Stiftung és a Nemzeti Közszerződési Egyetem Állam- és Jogtörténeti Tanszékének közös tudományos konferenciáján. A múlt bűneinek feltárása és ismerete a jövőre nézve is szolgálhat tanulságokkal – indokolták a konferencia létjogosultságát a résztvevők. Szimbolikus jelentősége van, hogy a 23. alkalommal megrendezett Kommunizmus Bűnei sorozat szimpóziuma egy erős nemzettudatra épülő, erőt sugárzó intézményben, „A Haza szolgálatában!” jelmondatot választó Nemzeti Közszerződési Egyetemen valósul meg – vont párhuzamot a konferencia témájával Rétvári Bence. A Belügyminisztérium parlamenti államtitkára szerint azért is fontos ez a jelmondat, mert nagyon sokféle ideológia próbálta Magyarországot uralma alá hajtani a 20. században, de akinek birtokában volt két fontos iránytűje: kereszténysége és magyarsága, az biztosan nem tévedt el. Meg kell tanulnunk, hogy „aki nem a nemzet érdekeit szolgálja, az előbb-utóbb más birodalmak érdekeit szolgálja”, és az a magyar érdekekkel ellentétes lesz.

OROSZ NAGYHATALMI POLITIKA RÉGEN ÉS MA

Az orosz etnikum jelenléte és tömbösödése Ukrajna megalakulásától kezdve a most zajló háború gyökereit jelentette, ráadásul Oroszországnak az utóbbi években megroppantak a pozíciói a szomszédos országban – hangzott el Gecse Géza történész Orosz nagyhatalmi politika 1905–2021 című könyvének bemutatóján a Ludovika Szárnyépület John Lukacs Társalgójában. A bemutatón Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter arról is beszélt, jelenleg rosszak a béke esélyei, Oroszország ugyanakkor bármikor tud győzelmet is hirdetni. A Ludovika Egyetemi Kiadó a nagy európai, egyetemi kiadói hagyományok nyomán három éve indította programját, amellyel olyan művek gyűjtőhelyévé vált, amelyek a tudományos kiválóság mellett a közszolgálatosság ügyét is segítik aktuális kérdések tárgyalása mentén. Ebbe a sorozatba illeszkedik Gecse Géza műve is – mondta megnyitójában Török Bernát, az NKE Eötvös József Kutatóközpont igazgatója. A Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent kötet az orosz birodalmi, nagyhatalmi gondolkodásmód és politika összefüggéseiről szól, amelyben a jelenleg is zajló orosz-ukrán háború okai mellett az idáig vezetett útról is lehet olvasni.

II. MAGYAR JOGI KÖNYVSZALON

Húsz magyar nyelvű jogi könyvkiadás mellett a Ludovika Egyetemi Kiadó is képviseltette magát az idén második alkalommal megrendezett Magyar Jogi Könyvszalonnán. Az egyetem Eötvös József Kutatóközpontjának (EJKK) Információs Társadalom Kutatóintézete (ITK) a Nemzeti Közszerződési Egyetem (NKE) kiadójának gondozásában megjelent két könyvet mutatott be a Károlyi-Csekonics-palotában szeptember 17-én. A jogászokat, joghallgatókat és a jog iránt érdeklődőket tömörítő eseményt Trócsányi László, a Magyar Jogász Egylet elnöke és

Sulyok Tamás, az Alkotmánybíróság elnöke nyitották meg. A Ludovika Egyetemi Kiadó által a II. Magyar Jogi Könyvszalonnára megjelentetett Török Bernát – Zódi Zsolt (szerk.): Az internetes platformok kora, valamint Zódi Zsolt (szerk.): Jogi technológiák című kiadványokról Rab Árpád, az NKE EJKK ITK tudományos főmunkatársa által moderált kerekasztal-beszélgetésen hallhatták a résztvevők. A kutatóintézet igazgatója és munkatársai nemcsak a műhelymunkába engedtek betekintést, hanem részletesen kifejtették véleményüket a jogi aktualitásokról is.

ÚJ-ZÉLANDI LÁTÁSMÓDDAL AZ ÖNGYILKOSSÁGOK MEGELŐZÉSÉBEN

Az öngyilkosságok megelőzésének lehetőségeiről tartott szemináriumot Emma Burns pszichológus, az Új-Zélandi Királyi Rendőrtiszti Főiskola szakpszichológusa az NKE Rendészettudományi Karán (RTK). A műhelybeszélgetés illeszkedik az egyetem nemzetköziesítési törekvéseibe,

és újfajta megoldások, szemléletmód elsajátításának lehetőségeit is magában hordozhatja egy másik földrajzi régióból érkező szakember látásmódja segítségével.

Emma Burns pszichológus karrierje során a mentálhigiéné és az oktatás területein dolgozott, de részt vett az öngyilkosok hozzátartozóinak lelki segítségével is. A szakember 2010 óta az új-zélandi rendőrség munkatársa. Munkája során megoldásközpontú módszert (solution focused approach) dolgozott ki, amelynek segítségével hét évig foglalkozott fiatalok bűnelkövetőkkel, majd 2018-tól a családon belüli erőszak elleni munkacsoport tagja lett. A közelmúltban indította Beszélgetések őrizeteseikkel című projektjét, amelynek során letartóztatásban lévő személyeket igyekeznek megszólítani munkatársaival. Emma Burnst nemrégiben az Új-Zélandi Királyi Rendőrtiszti Főiskola szenior szakpszichológusának nevezték ki: oktatási segédanyagok és szolgáltatások fejlesztésében vesz részt. Az öngyilkosság megelőzése érdekében rendszeresen tart megoldásközpontú műhelybeszélgetéseket szakmabelieknek és civileknek egyaránt.

ÖTVEN ÉVE VETTÉK ÁT ÜZEMMÉRNÖKI DIPLOMÁJUKAT

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Karának (VTK) jogelőd intézményében, a Budapesti Műszaki Egyetem Vízgazdálkodási Főiskolai Karán 1972-ben végzett üzem-mérnökök díszoklevél-átadóját tartották szeptemberben. Az eseménynek a Víz tudományi Kar bajai campusa adott helyet. Ötven évvel ezelőtt először vehettek át üzem-mérnöki diplomát a jogelőd intézmény végzősei. Idén összesen 45-en igényeltek díszdiplomát a VTK-n, közülük huszonötten személyesen vették át oklevelüket Bíró Tibor dékántól és Tóth Lászlótól, az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgató-helyettesétől. A jubileum kapcsán Kurilla József, vízellátási és csatornázási szakon végzett üzem-mérnök osztotta meg gondolatait. Mint mondta, nagyon jó csapat voltak. Kis közösség lévén könnyen összekovacsolódtak. „Nagyon jó oktatóink voltak, türelmesek voltak velünk, és értették szakmájukat” – idézte fel a díszdiplomás. A vízügyi pályára lépő fiatalok a következőket üzentek: „Legyenek vagányok, lazák, de amikor tanulni, dolgozni kell, azt vegyék nagyon komolyan! Úgy tudnak érvényesülni, ha minél több ismeretet gyűjtenek össze, és ehhez a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Kara megfelelő kereteket biztosít. Meg kell tanulni a szakmát, hogy a köz hasznára váljanak, és ezzel a nemzet fejlődését szolgálják!”

LUDOVIKA NAGYKÖVETI FÓRUM – CSEHORSZÁG

A Rectori Tanácsadó Iroda Regionális Együttműködési Osztálya szervezésében szeptember 15-én került sor az idei tanév első Ludovika Nagyköveti Fórum rendezvényre. A fórum díszvendége a cseh EU-elnökség alkalmából Öexc. Tibor Bial, a Cseh Köztársaság Budapestre akkreditált nagykövete volt. A Szent László-kápolnában rendezett eseményen közel 130 fős hallgatóság előtt Deli Gergely rektor köszöntő-beszédében kiemelte a közép-európai közös szellemiség jelentőségét. Hangsúlyozta az NKE törekvését a meglévő cseh egyetemekkel, kutatóintézetekkel kialakított együttműködési megállapodások bővítésére, különös tekintettel minél több cseh oktató és hallgató fogadására. Öexc. Tibor Bial A cseh EU-elnökség és a magyar-cseh kétoldalú kapcsolatok című beszédének első felében a kétoldalú gazdasági együttműködési sikerekre hívta fel a figyelmet. A két ország közötti bilaterális együttműködés másik fontos területe a fiatalok és a polgárok közvetlen kapcsolatainak megteremtése. A nagykövet a cseh EU-elnökség programjáról kifejtette, hogy felfogásuk szerint az elnökséget betöltő tagállam szerepe karmesteréhez hasonló. Feladata a különböző hangszerek, azaz tagállamok közötti harmónia, együttes közös hangzás megteremtése, koordinációja. Az előadást követő kerekasztal-beszélgetésen Sinka László, az Igazságügyi Minisztérium Európai Unió Általános Ügyek Gazdaságpolitikai és Migrációs Főosztályának vezetője és Tárnok Balázs, az NKE Európa Stratégia Kutatóintézetének megbízott vezetője Tibor Bial nagykövettel közösen vitatták meg egyebek mellett az EU-elnökségi időszakban egy kétoldalú nagykövetség feladatait, szerepét és a visegrádi együttműködés lehetőségeit.

ÚJ REKTORHELYETTES AZ NKE VEZETÉSÉBEN

2022. szeptember 1-jétől Kristó Katalin egyetemi docens látja el a fejlesztési rektorhelyettesi feladatokat. Kristó Katalin egyetemi docens, okleveles közigazgatási szakértő a jogelőd Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatás-tudományi Karán szerzett diplomát. PhD-fokozatát summa cum laude minősítéssel szerezte meg az NKE Közigazgatás-tudományi Doktori Iskolájában 2015-ben. 2009 óta tagja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem oktatóinak, és folytat oktatói tevékenységet az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Lőrincz Lajos Közigazgatási Jogi Tanszékének oktatási portfóliójába tartozó szakterületeken, valamint 2011-től az NKE Közigazgatási Továbbképzési Intézete Szociális szakügyintéző szakirányú továbbképzési szakjában szakfelelőse és oktatója. Az egyetemen ellátott sokrétű oktatásmódszertani, képzés-fejlesztési, kutatásszervezési vezetői feladatait követően az ÁNTK dékáni hivatalvezetőjeként dolgozott 2017-től 2022-ig, ezen időszakban 2022. február 1-jétől fél éven át megbízott dékánként folytatta a munkát az ÁNTK-n. Kristó Katalin Kis Norbert egyetemi tanárt váltja.

”Számunkra a fiatalok jelentik a jövőt”

A fiatalok megértették a honvédség modernizációs folyamatának szükségességét, az oktatás és tisztképzés fontosságának üzenetét – Vargha Tamás. Talán ennek is köszönhető, hogy – az idej felvételi eljárásban – rekordmagas jelentkezési számokkal büszkélkedhetnek a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának hivatásos szakjai. A néhány év múlva bevonuló elsőévesek pedig már egy 21. századi képzési infrastruktúrával rendelkező campuson kezdhetik meg tanulmányaikat a Hungária körúton. De nem csupán ezekről, hanem a haderőreformról és a folyamatosan változó biztonsági környezetről is beszélgettünk a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkárával.

● Idén másfélszer annyian jelentkeztek az NKE honvédtiszteket kibocsátó hivatásos képzéseire, mint tavaly; volt olyan szak, ahol hétszeres túljelentkezés is előfordult. Ennek köszönhetően több mint kétszáz fővel kezdte meg alapkiképzését az elmúlt évek legnagyobb évfolyama. A számok alapján a fiatalok körében osztatlan sikert aratott az új alapokra helyezett honvédtisztképzés. A kor kihívásaihoz igazodva nemcsak technikájában és felszerelésében kell megújulnia a Magyar Honvédségnek, hanem az oktatás területén is újat, valami többet kell kínálnunk. Azt gondoljuk, hogy a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program által elindított modernizációs folyamat szükségességét, az oktatás és tisztképzés fontosságának üzenetét a fiatalok megértették. Értik, miért kell fejleszteni a honvédséget, és értik, milyen jelentőséggel bír a haza védelme!

Számunkra a fiatalok jelentik a jövőt. Ezért, ha mi versenyképes tudást és a haza szolgálatára is alkalmas képességet adunk, akkor reményeink szerint a jövőben még nagyobb lesz az érdeklődés a honvédtisztképzés iránt. A tisztképzés – minden szakon – változatos és korszerű képzést nyújt, ahol minden fiatal megtalálja az érdeklődésének megfelelő területet. Tudjuk, hogy az út, amelyen járunk, jó irányba visz. Ezt bizonyítja az idej számok mögött lévő bizalom is. Számunkra ezek a számok azt mutatják, hogy egyre nagyobb szükség van a katonai hivatásra, és a fiatalok egyre nagyobb számban mondanak igent a haza szolgálatára. Az országot ugyanis senki nem fogja megvédeni helyettünk. Ez a mi dolgunk. Főleg most, amikor két komoly veszély is fenyegeti. A háború és a migrációs válság. Ahhoz, hogy megvédjük, legalább három dolog kell. Modern eszközök,

az azt professzionálisan kezelni tudó, jól felkészült, jól kiképzett fiatalok, és a harmadik a legfontosabb: az az egyedülálló és a későbbiekben nélkülözhetetlen szakmai tudás, a haza iránti elköteleződés, amelyet az ország egyetlen honvédtisztképző egyetemén kaphatnak meg.

A honvédtiszt hivatás folyamatos tanulást igényel, és ezt az egyetemen kell megalapozni. Aki a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon tanul, egyben értékrendet is választ, ami egész életében meghatározó lesz. A honvédtisztképzésben az oktatás mellett kiemelt jelentősége van a nevelésnek: a karon olyan hazaszerező fiatalok tanulnak, akik a katonai szakmán túlmenően tisztában vannak a kor kihívásaival, pontosan látják a nemzeti érdekeket, és magukénak vallják a nemzeti értékeket. Nem szabad megfélemlíteni arról sem, hogy a pályakezdő tisztek rövid

beilleszkedés után olyan alegységeket fognak vezetni, amelyeknek képesnek kell lenniük a harc sikeres megvívására. Ez semmi mással össze nem hasonlítható hatalmas felelősség. Ismerte az ország demográfiai körülményeit, az egyetem többi karának felvételi adatait, elégedettek lehetünk a hozzánk jelentkezők számával és a beiskolázottak létszámával. A katonai alapképzési szakok és szakirányok közül csupán két területen kellett pótfelvételt hirdetni, de a repülőműszaki és az infokommunikáció képzési területen kielezett verseny van a felsőoktatási intézmények között. Ennek ellenére ezeken a képzéseken is sikerült a sokéves számokat túlszárnyalni. Komoly kihívást fog jelenteni a bevonult több mint 200 fiatal megtartása, számolnunk kell a honvédtisztképzésben általában meglévő egyharmados lemorzsolódással. Úgy gondoljuk, hogy a honvédtisztjelöltek jogállásának változása és a jelentős illetménynövelés csak erősítette a jelentkezők motivációját. A minimum 260 000 Ft-os illetmény, az ingyenes tanulás, szállás és étkezés sokak számára komoly vonzerőt jelent.

Az új jogállással a jövőben a tisztjelöltek a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen létesített hallgatói jogviszony mellett, a Magyar Honvédség szerződéses állományába fognak tartozni. Nem elhanyagolható tény az sem, hogy a honvédtisztjelöltek döntően 25 év alattiak, így a személyi jövedelemadó 2022. évi változása következtében az illetményeik személyijövedelemadó-mentességet kapnak. A felvételi eredmény értékelésekor szólni kell arról is, hogy az Egyetem és a tárca rendkívül intenzív és sikeres közösségi médiakampányt folytatott. Ezt a munkát már most el kell kezdeni annak érdekében, hogy jövőre még nagyobb létszám felvétélről lehessen beszámolni. »

● **Mit üzenne a jelenleg alapkiképzésen részt vevő elsőéves tisztjelöltek számára?**

Elsősorban szeretnénk megköszönni és egyben gratulálni nekik, hogy ezt a szép hivatást, a haza fegyveres védelmére való felkészülést választották. Sok hasznos képzési élményt ígérhetünk nekik, amelyek mind-mind arra fognak irányulni, hogy négy év múlva, amikor átveszik oklevelüket, majd a Kossuth téren esküt tesznek, akkor birtokukban legyen az az elméleti és gyakorlati tudás, amellyel képesek lesznek a csapatszolgálatuk megkezdésére. Végezetül kitarast kívánunk és nyitottságot, innovatív szemléletmódot várunk el Tőlük. A pálya, amely rájuk vár, változatos, folyamatos helytállást igényel, de kiszámítható, biztos megélhetést nyújt.

● **Néhány év múlva megújult campuson tanulhatnak a jövő honvédtisztjei. Az NKE mint beruházó jelenleg gőzerővel dolgozik a HHK-campusfejlesztés programozásán. Miért van szükség ilyen nagy volumenű fejlesztésre? Hogyan fog kinézni a 21. századi kihívásoknak eleget tevő honvédtisztképző campus?**

A Hadtudományi és Honvédtisztképző Karnak otthont adó Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus képzési-kutatási infrastruktúrája modernizálásra szorul azért, hogy a tantermek

és gyakorlati foglalkozási helyek megfeleljenek a mai kor színvonalának és elvárásainak.

A fejlesztendő képzési infrastruktúrának biztosítania kell a korszerű elméleti ismeretek mellett a gyakorlatias tudás, gyakorlati kompetenciák megszerzésének hatékony helyszínét is. Ehhez a mai szinten elvárt, IT-eszközökkel is felszerelt szaktantermi és laborhálózatra van szükség, ahol az új, high-tech színvonalú haditechnikák elsajátítása is biztosítható.

Reményeink szerint ez a campus ennek mindenben meg fog felelni, de ki kell emelnünk, hogy az új objektumnak ennél sokkal többet kell nyújtania. A szűken vett oktatási-képzési épületeken, termeken kívül helyet kell adnia a katonai szocializációt támogató „laktanyai szegmensnek”, valamint egy minden igényt kielégítő sportkomplexumnak is. A kar és a tervezők által

megálmodott épületekben jól megfér egymással az egyetemi, a katonai és az üzemeltetési funkció. Az új campus és laktanya minden egyes objektumának úgy kell felépülnie, hogy az itt tanuló katonák és civil diákok egyaránt azt mondják: ez jó hely.

● **Modern fegyverrendszerek beszerzése, egyéni harcászati felszerelések fejlesztése, nagymértékű, többlépcsős illetményfejlesztések, katonai életpályamodell, honvédtisztképző campus fejlesztése. A Magyar Honvédség a fejlődés útjára lépett, sőt tempójában is fokozatot váltott.**

A 2016-ban indult útnak még mindig az elején járunk, de valóban megnyugtatóan haladnak a beszerzések, a fejlesztések, és elmondhatjuk, hogy a katonai életpálya újra vonzóbb lett a fiatalok számára. Vannak olyan beszerzések, amelyek már megvalósultak, vagy esetleg még fizikailag nincsenek az országban,

de már készülnek, és leszerződöttünk rájuk, és vannak olyan irányok, ahol még jelenleg is tartanak a tárgyalások, illetve a megfelelő döntések előkészítése. Hogy rögtön a végén kezdjük: januárban vette át a Magyar Honvédség az első Panzerhaubitze 2000-es önjáró tarack referenciapéldányát, a múlt hónapban pedig megkezdődött a legyártott eszközök leszállítása a tatai MH 25. Klapka György Lövészdandár 101. Tüzérosztályához. A végleges mennyiség 24 darab lesz, és a Magyar Honvédség egy elvesztett képességét kapja vissza, hiszen a korábbi szovjet technika

2001-es hadrendből való kivonása óta gyakorlatilag nem rendelkezünk önjáró tűzérséggel.

Ugyanide érkeznek majd a Leopard 2A7+ harckocsik is, szám szerint negyvennégy darab. Ezek, illetve a bázisukra épített műszaki járművek az elavult T-72-eseket hivatottak pótolni, mondani sem kell, teljesen más kategóriáról beszélünk. Az Airbus által gyártott H145M többfeladatú katonai helikopter két hiányzó példányának leszállításával például a helikopterbeszerzések jelentős tétele valósult meg a tavalyi évben. Légiképességeinket továbbfejlesztjük ezen a téren is, és a

H225 típusú nagy hatótávolságú helikopterekkel kiegészülve – amelyekből 16 darab 2023–2025 között érkezik – már komolyan vehető flottánk lesz.

Az elavult légvédelmi rakétarendszerünket is lecseréljük, az amerikai–norvég fejlesztésű NASAMS első elemei 2023-ban érkeznek meg hazánkba, és általuk minden korábbinál nagyobb területet és hatékonyabban leszünk képesek védelmezni, mint eddig bármikor. Szintén a honvédség erősítését szolgálják a török- és németországi keresharcjármű-beszerzések, illetve az ezekhez kapcsolódó nemzetgazdasági beruházások. Ugyanis mind a Gidránokat, mind a Lynxeket jó részt idehaza fogjuk gyártani.

A fejlesztések tehát folyamatosak, és ami legalább annyira fontos: fejlesztjük a hadiiparunkat, amelynek jelentősége – figyelembe véve a világ biztonságpolitikai helyzetének alakulását – a közeljövőben is nőni fog.

● **Kiemelt feladatuknak tekinti, hogy a megújult haderő tisztikara visszakapja megbecsült státuszát. Ez hogyan érhető el?**

Amikor erről beszélünk, mindig legalább két aspektusra gondolunk, hiszen mind anyagi, mind erkölcsi »

szempontból kell visszaállítanunk ezt a megbecsülést és a támogatásunkról biztosítani tisztjeinket. Fizikai és szellemi terheléssel jár, kockázatokat is hordozó aktív szolgálatukért részüljenek a megfelelő elismerésben, és szolgálatuk esetleges befejeztével segítjük őket, hogy például a közigazgatás vagy akár a versenyszféra felismerje a bennük rejlő lehetőségeket, különleges tapasztalataikat.

- A kormány minden korábbinál nagyobb összeget, 1300 milliárd forintot (ebből 842 milliárd forintot a honvédelmi alapból) tervezett honvédelmi kiadásokra a 2023-as költségvetésben. Ennek köszönhetően már jövőre elérheti azt a 2024-es NATO-vállalást, miszerint a tagországok bruttó hazai termékének (GDP) legalább 2 százalékat kell védelemre költeni.

A jelenlegi védelmi költségvetés több mint 40 százaléka megy most haderőfejlesztésre, normális körülmények között, békeidőben, a honvédelmi kiadások 20-30 százalékát kellene technológiai fejlesztésre fordítani. De nekünk egy, a 2010 előtti érában teljesen elhanyagolt és leépített Magyar Honvédséget kell éppen rendbe tennünk, így érthető módon mások a prioritások. A 2 százalékos védelmi kiadást olyan országokra határozták meg, ahol alapvetően nem a „nulláról” kell indulni, ennek ellenére valóban teljesíteni tudjuk a célokat és vállalásokat.

- A folyamatosan változó biztonsági környezet állandó feladatot ad minden ország hadseregének. Miben változtatta meg a tömeges migráció és az Ukrajnában dúló háború a Magyar Honvédség munkáját?

A Magyar Honvédség halad azon az úton, amelyet kijelöltünk neki az elmúlt években, a cél az önkéntes, ütőképes, a kor minden követelményének megfelelő haderő kialakítása, a sok évnyi hanyatlás és hibás hozzáállás következményeinek a helyrehozatala. Ez a munka már 2016-ban elindult, így elmondhatjuk, hogy nem a mellettünk lévő konfliktushelyzetre reagálva és kapkodva indítottuk el a folyamatot. Természetesen a szomszédban zajló háborús cselekmények jól mutatják, hogy mekkora szükség van arra az elrettentő erőre, amelyet éppen építünk. Mert bár jelenleg a világ legerősebb védelmi szövetségének vagyunk a tagjai, a szövetségi rendszer ereje is a nemzeti erőkből és azok felajánlásaiból áll össze. Az illegális migrációval és a terrorizmus fenyegetésével szemben, ahogy eddig is, úgy továbbra is megvédjük a déli határainkat, ebben a Honvédség is szerepet vállal. A kérdést a fókuszban lévő orosz–ukrán konfliktus mellett, továbbá a szövetségeseinknél is napirenden tartjuk.

- A Magyar Honvédség Gripenjei harmadszor látják el a(z) – Európa jelenleg egyik legérzékenyebb – balti légtér védelmét. A jelenlegi helyzetben kiemelten fontos a NATO-tagállamok közötti szolidaritás.

Vezető nemzetként olyan feladattal bíztak meg minket, amely kiemelt szerepet tölt be a balti országok polgárainak életében és biztonságában csakúgy, mint a NATO történetében. Ez a feladat nem csupán megtiszteltetés, de óriási felelősség is egyben. Megköveteli a Magyar Honvédség résztvevőinek legmagasabb szintű felkészültségét és odafigyelését. A jelenlegi pattanásig feszült helyzet még inkább megemeli a vállalt feladat súlyát, de mutatja a szövetségi rendszeren belül felénk irányuló bizalmat is.

- Körülbelül két hetet kellett várni az első éles riasztásig. Aktív misszióra számíthatunk?

A mostani misszió a térség törekény biztonságpolitikai helyzete miatt kiemelten fontos az európai tagállamok, a NATO és Magyarország számára is. Az elmúlt hetekben már több riasztást is kaptak a Gripenek, ezekre pedig mindig kellő profizmussal és érzékenységgel reagáltak. A körülményeket tekintve biztosan aktív időszak előtt állunk, de abban is biztosak lehetünk, hogy a misszióban részt vevő állomány állni fogja a sarat.

Szöveg: Szilágyi Dénes

Fotó: HM Zrínyi Nkft./Kertész László
Vargha Tamás/facebook

A legnemesebb hivatást választották

Hosszú idő után katonai pilóták is végeztek a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen, köszönhetően az intézmény és partnerei, a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség által megvalósított magas szintű elméleti és gyakorlati képzésnek; az pedig örömteli, hogy nőtt a katonai hivatás presztízse, ami az idej jelentkezési adatokban is megmutatkozik – mondta Deli Gergely rektor a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar oklevélatadóóján. A frissen végzettek a Ludovika Arénában tartott ünnepségen megkapták diplomájukat, feltűzték egymásnak a hadnagyi vállszalagot, és átvették avatási szabályáikat, augusztus 20-án pedig esküt tettek a Parlament előtt. »

Ebben a tanévben 110 honvédtisztjelölt tett sikeres záróvizsgát a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar katonai alapképzési szakjain. Velük együtt idén 1845 fő szerzett diplomát az NKE-n, így sikeres tanév áll mögöttünk – értékelt beszédében Deli Gergely rektor. Hozzátette: a katonai értékrenden alapuló közszolgálati képzésekre nagyobb hatással vannak napjaink biztonsági kihívásai, az illegális migráció és a szomszédunkban dúló háború; az utóbbihoz kapcsolódó segítségnyújtásban hallgatóink is kivették részüket. „Nemzetközi elismerést váltott ki, amikor az Ukrajnából kimenekített több száz indiai diák elszállásolásában és ellátásában a minimális felkészülési idő ellenére sikeresen vettünk részt. Ugyancsak a hallgatók önálló kezdeményezése volt a pályaudvarokra érkező menekültek katonai szervezési elvek szerinti támogatásának megszervezése és az ehhez kapcsolódó adománygyűjtés” – emelte ki. Deli Gergely beszélt a Nemzeti Honvédtisztképzés Új Rendszerének

konceptiójáról, a 2023–2024-es tanév már az új rendszerben indulhat magasabb követelményekkel, magasabb illetménnyel és nagyobb szabadsággal, azaz egyéni felelősséggel. A bevezetett változások miatt a honvédtisztképzés alapképzési szakjaira régóta nem látott túljelentkezés volt, előfordult négy és félszeres első helyes jelentkezés is – hangsúlyozta Deli Gergely. Az ünnepségen Deli Gergely rektor és Pohl Árpád dandártábornok, dékán átadták a végzettséget igazoló okleveleket, míg Sándor Zsolt altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnokának helyettese a hadnagyi vállszalagot, amelyet ezután egymásnak tűztek fel a frissen avatott bajtársak. Ezt követően átvették avatási szablyáikat Vargha Tamás parlamenti államtitkár, miniszterhelyettestől, aki beszédében emlékeztetett: a világ ma a jó, a rossz, a kegyes és a kegyetlen arcát is megmutatja, a fiatal honvédtisztek ilyen időkben végeztek, és új útra lépnek, a megszokottól eltávolodva,

a biztonságostól idegen és szokatlan terepen kell majd helytállniuk. „A legfontosabb tanácsunk ma önöknek az lehet, hogy minden helyzetben fegyelmetten álljanak helyt, hajtsák végre feletteseik parancsát tisztelettel, alázattal és becsülettel, de mindig találjanak alkalmat arra is, hogy az álmaikért tegyenek” – kérte Vargha Tamás. „Régóta nem volt olyan bonyolult a biztonsági környezetünk, mint napjainkban, és régóta nem találkoztunk ilyen élesen a biztonság katonai kihívásaival” – utalt az avatottakra váró kihívásokra ünnepi zárószavában Pohl Árpád dandártábornok. A kar dékánja szerint a legfiatalabb évfolyamnak olyan műveleti környezetben kell helytállnia, mint a szomszédunkban dúló háború és a déli határainkra nehezedő migrációs nyomás okozta többletfeladatok. A sikeres feladatellátáshoz hozzájárult az egyetem, a kar oktatói, a Magyar Honvédség és a gyakorlatokat elősegítő csapatparancsnokok együttműködése a képzésben.

Hittel, hűséggel szolgálni!

Magyarország nemzeti lobogójának felvonása után Novák Katalin köztársasági elnök, a Magyar Honvédség főparancsnoka, valamint a kormány tagjai, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem vezetői és a tábornoki kar jelenlétében esküt tett a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar 110 újonnan végzett honvédtisztje a Szent István-napi díszünnepségen a budapesti Kossuth Lajos téren. A frissen végzett hallgatók mellett esküt tettek a Magyar Honvédség szerződéses állományának új tisztjei is. A katonai tisztavatáson Szalay-Bobrovniczky Kristóf honvédelmi miniszterként kiemelt feladatának nevezte, hogy a megújuló haderő tisztikara visszakapja megbecsült státuszát, tekintélyét. „Ha a polgárok meglátnak egy honvédtisztet, elismerő tisztelettel és szeretettel gondolják: ő a mi katonánk!” – jelentette ki a miniszter, aki az esküt tevő honvédtiszteknek azt mondta: „vészterhes, történelmi időkben” kapták meg a hivatást jelző szablyát, valamint a tiszti állást és becsületet jelképező kardbojtot. „Tanúi vagyunk az európai kultúrát felforgató tömeges népvándorlásnak, határainktól nem

messze” szünni nem akaró, könyörtelen és öldöklő háború dúl, ami gazdasági világváltságot okozott. Nagy- és középhatalmak egymásnak feszülnek, és mindenki a fegyverek erejére támaszkodva kíván majd tárgyalni. Vagyis „a szemünk előtt zajlik egy új világrend kialakulása” – tette hozzá a miniszter, aki megjegyezte: a tiszték bizonytalan időkben „nagy és teljes embert kívánó” feladatra vállalkoztak. A magyar kormány elsődleges

célja, hogy ehhez minden eszközt megadjon. A legmodernebb fegyverrendszerek beszerzése, az egyéni harcászati felszerelések fejlesztése, a nagymértékű, többlépcsős illetményfejlesztések, a katonai életpályamodell és a képzés új rendszere, a haderőre fordított sok milliárd forint bizonyítja, hogy a Magyar Honvédség a fejlődés útjára lépett – fogalmazott a miniszter. »

Szalay-Bobrovicz Kristóf szerint az új haderő kialakításában és működtetésében a most esküt tett tiszteknek is döntő szerepük lesz. Az esküt tevőket arra szólította fel: legyenek olyan örök katonai erények megtestesítői, mint a bátorság, becsületesség, engedelmesség, lojalitás, fegyelem, bajtársiasság és önfeláldozás. Szalay-Bobrovicz Kristóf köszönetét fejezte ki a honvédtiszteknek elhatározásukért, amellyel a haza szolgálatába léptek, mert „haza csak addig van, amíg van, aki megvédi”.

Ruszin-Szendi Romulusz altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka köszöntöbeszédében felhívta a figyelmet: nehéz feladat vár a katonákra, hiszen megváltozott a biztonsági környezet, az országtól

keletre háború dúl. Ezért is nagy figyelem vetül rájuk az ország és a kormány részéről egyaránt. Ezzel együtt a katonák érezhetik, hogy anyagi és erkölcsi támogatásban is részesülnek. Az altábornagy kiemelte: a tisztavatás azért is felemelő pillanat, mert „jó ma magyar tisztnek lenni”. Ha pedig az elmúlt években tanultak elsajátítását követően kellő alázattal, szorgalommal, tisztelettel állnak neki a szolgálatnak, akkor – mint fogalmazott – annak minden percét élvezni fogják.

Idén a Parlament előtti Kossuth Lajos téren 110-en tették le katonai esküjüket. A honvédtisztjelöltek – folytatva a 2011-ben újraindított ludovikás hagyományt – fogadalmukat kardrántással, „A Hazáért mindhalálig!” felkiáltással erősítették meg.

Az eskütétel után Berta Tibor katolikus tábori püspök és Jákob János protestáns tábori püspök fohászt mondtak. Ezzel a történelmi Magyarország katonai hagyományait elevenítették fel a honvédelmi miniszter utasítására.

Az Szent István-napi díszünnepségen és a tisztavatáson részt vett Deli Gergely, az NKE rektora, Csikány Tamás dandártábornok, tudományos rektorhelyettes, Pohl Árpád dandártábornok, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar dékánja, valamint az egyetem, a kar és a társkarok vezetői, oktatói. Az avatás végén a Magyar Honvédség három Gripen vadászgépe piros, fehér, zöld csíkot húzva repült át a Kossuth tér felett, ezzel köszöntötték az esküt tett tiszteket.

Szöveg: Tasi Tibor, MTI

Fotó: Szilágyi Dénes

A határőrség egy összetartó család

Fennállásának 30. évfordulóját ünnepli a Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszéke. A kerek évforduló alkalmából szervezett konferencián elhangzott: a napjainkban rendészeti jelleget öltő képzés megfelel az elvárásoknak, a tanszék hivatásszerető, összetartó közösség.

A Rendőrtiszti Főiskolán (RTF) 1992-ben indult határrendészeti szak, előtte a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán és a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolán zajlottak a szakterület különféle típusú képzései. A határőrök társadalmilag fontos feladatot hajtanak végre, és új generációkat nevelnek, a hivatás szeretetének átadása jó irányba halad tovább, összetartó családról, közösségről van szó – erről beszélt megnyitójában Kovács Gábor r. vezérőrnagy. A Rendészettudományi Kar dékánja, aki 1989–2008 között maga is a Határőr Tanszék oktatója, majd tanszékvezetője volt, nyitóelőadásában felhívta a figyelmet: bár az önálló Határőrség 2008-ban integrálódott a rendőrségbe, ma is komoly határőrbiztonsági kockázatok vannak, így a képzésnek van létjogosultsága. Kovács Gábor felelevenítette a határőr-, majd határrendészeti képzések történetét, amelyben a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán megalakult Határőr Tanszék „hozott minőségi változást”. Később, 1992-ben a Rendőrtiszti Főiskolán indult határrendészeti képzés. Az egyéves előképzést a körmendi rendészeti szakgimnázium jogelődje, az akkori Szent László Határrendészeti képző

Szakiskola biztosította. A képzés az elmúlt időszakban sokat fejlődött, nagy hangsúlyt fektetnek a gyakorlati oktatásra.

A határőrképzésben a rendszerváltoztatás számos változást hozott. Az átalakulás időszakában volt tanszékvezető

Beregnyei József ny. határőr dandártábornok, aki igazgatóhelyettesként részt vett a határőrség körmendi tiszthelyettes-iskolájának 1990–1992 közötti felállításában, majd visszatért pályafutásának kezdeti helyszínére a Kossuth Lajos Katonai Főiskolára, ahol két évig vezette a Határőr Tanszékot. Akkoriban a határőrség vezetői a „totális határőrizet helyett a rendészeti irányba mutató határőrizetet vizionáltak”, a sorállományúak helyett hivatásos tisztekre és munkavállalókra alapuló feladatellátást szabtak meg, amely változásokat hozott a képzés intenzitásában is. A Rendőrtiszti Főiskolán indult határrendészeti képzés után megszüntették volna a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán zajlót, ebben némi „megakadást” a nemzetközi események, az öbölháború és a délszláv válság hoztak. Ennek nyomán ugyanis a két intézményben »

párhuzamosan zajlott a képzés, összehangolt módon. A nevelő-oktató munka az elvárásoknak megfelelően működött, amihez az országos parancsnokság minden feltételt biztosított – összegzett Beregnyei József.

A Kossuth Lajos Katonai Főiskola és a Rendőrtiszti Főiskola közötti harmonikus kapcsolatot a határőrképzésben mások mellett a tanszékvezetők személye is biztosította. Főrizs Sándor ny. r. dandártábornok ugyanis 1994-től a Kossuthon, 2000-től pedig az RTF keretein belül is vezette a határőr tanszékeket. Mint visszaemlékezett: eleinte kevés volt a tudományos fokozattal rendelkezők száma, ami gátat szabott a modernizálásnak. Mára azonban színvonalas körülmények között zajlik a határrendészeti képzés, kialakult egy tudományban jártas gárda, amit például az is bizonyít, hogy

először Magyarországon készülhetett el egy schengeni kézikönyv, amelynek egyik példányát Főrizs Sándor a konferencia keretében avatott Határőr Emlékszobának ajándékozott. Az uniós belső határőrizet megszüntetését és a külső határok közös ellenőrzését jelentő schengeni egyezmény határrendészeti tisztképzésre gyakorolt hatásairól a tanszéket több mint 13 évig irányító Varga János ny. határőr ezredes szólt. A tanszék már 1998-ban készen állt a schengeni követelmények képzési programba való beillesztésére. Számos tanfolyam, osztrák, német és holland tanulmányutak nyomán igyekeztek minden szükséges dokumentumot kidolgozni, mindezt úgy, hogy közben a schengeni problémakör is folyamatosan változóban volt Európa-szerte. Varga János megítélése szerint az átalakuló képzés nyertesei

az oktatók mellett a hallgatók lettek, akik jó jogalkalmazókká váltak. A határrendészeti szak, majd a rendészeti igazgatási szak határrendészeti szakirányán végzettek feladat- és gyakorlatorientált képzésben részesülnek a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen (NKE), alkalmasak egy 60-80 fős szervezet irányítására, a tanszék pedig

HATÁRRENDESZETI TANSZÉK, 30 ÉV – Balla József r. ezredes, tanszékvezető és Vájlók László r. alezredes, mesteroktató visszaemlékezése

A Határrendészeti Tanszék 30 évvel ezelőtt olyan, az elődintézmény határőr tanszékéről érkezett oktatókkal kezdte meg a munkát, akik már kiforrott tudást, tapasztalatot, a képzés és a hallgatók iránti szeretetet hozták magukkal. Nem volt egyszerű dolguk igazodni egy merőben másfajta – bár hasonló hivatásrendűekkel dolgozó – képzési formát alkalmazó főiskolai rendszerhez, de hamar kivívták a tiszteletet, és az általuk nevelt határőr hallgatók generációi is hasznos tagjai lettek a főiskolai közösségnek. Idővel persze újabb és újabb oktatók érkeztek, akik színesítették a meglévő portfóliót, új módszereket, friss gyakorlati tapasztalatokat, és ami a fontos, hogy rendészeti szemléletet csempészték a képzésbe. Ez folyamatos fejlődést

indukált a tanszék munkájában, odáig, hogy mára a tanszék tagjai a jövőre is tudnak koncentrálni, projektszemlélettel gondolkodnak, biometriáról, robotikáról, mesterséges intelligenciáról, automatikáról beszélnek. De soha nem feledkeznek, nem feledkezhetnek meg elődeikről, illetve arról az elődszervezetről, amely nevében, szervezetében oly sokszor változott, de feladatrendszerében hű maradt az elváráshoz: őrizni az ország határait. A múlt tapasztalatait felhasználva a jelenben élve a jövőt építi a Határrendészeti Tanszék. Nem hiába választotta mottójául a tanszék tagjai által alapított civil egyesület Babits Mihály gondolatait: „Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.”

figyelmet fordít az egységes oktatásra-nevelésre, a tehetséggondozásra, de a fizikai, pszichikai megterhelésre való felkészítésre is. Elindult az integrált határigazgatás oktatása, minőségi javulás következett be, a tanszék pedig „egészségesen fejlődik”. Varga János szerint ennek következménye látható nemzetközi szinten is, hiszen a tanszék kutatói egy keleti partnerség programban ajánlásokat dolgoztak ki a hasonló képzésekre vonatkozóan, sőt Törökországban tankönyvet is írtak a határrendészeti tématerületen.

Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy, a Belügyminisztérium oktatási főszemlélőjének tapasztalatai szerint a tanszéken színvonalas az oktatás. Janza Frigyes annak idején vezetője volt a képzés integrálási lehetőségeit vizsgáló parlamenti albizottságnak, aminek nyomán sikerült megőrizni a határrendészeti oktatást és a Rendészettudományi Karon tovább folytatni. A konferencián, nyugállományba vonulása alkalmából, köszöntötték Kis Lajos r. alezredes, egyetemi docenst, aki harminc évet töltött a felsőoktatásban, ebből húszat a Rendőrtiszti Főiskolán és a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen.

Szerző: Tasi Tibor

Fotó: Szilágyi Dénes

Tanévet nyitott az

NKE

Rendkívüli évet kezdünk meg, ennek alátámasztására némiképp rendhagyó lesz a beszéd is – jelezte Deli Gergely, a Nemzeti Közszerződési Egyetem (NKE) rektora az intézmény 2022/2023-as tanévet megnyitó ünnepségén szeptember 6-án a Ludovika Arénában.

Mindeközben a vendégek kivételén Bácsi Róbert László dokumentarista fotográfus egy tajtékzó tengeren, sziklafokok között szörföző fiatalról készült felvételét láthatták. „A kép üzenete: változó környezetben, kihívásokkal teli világban élünk. Aki egyenruhát

ölt magára, annak mindennap készen kell állnia az »ugrásra«. Arra kérem őket, hogy ha majd sorsfordító döntés elé kerülnek, arra gondoljanak: azé a szabadság, akié a legnagyobb szaktudás. Utóbbi itt, az egyetemen tudják megszerezni” – hangsúlyozta a rektor. Csikány Tamás dandártábornok, tudományos rektorhelyettes a doktori képzésüket megkezdő doktoranduszhallgatókhoz szólt. A rektorhelyettes úgy vélte: a tudományos munka eredményei olyan választási lehetőséget biztosítanak a vezetőknek, amelyekkel döntéseiket megalapozottabbá

tehetik, előmozdíthatják a fejlődést, a hatékonyságot. „A doktori iskolákban elitképzés folyik. Célunk, hogy az egyetemünkön doktori címet szerzett tudósokat elismertség övezzé, tudásukkal, tudományos eredményeikkel növeljék egyetemünk tekintélyét. Ehhez nehéz utat kell bejárni, amihez viszont minden segítséget meg kívánunk adni” – ígérte Csikány Tamás dandártábornok. Zsiga Tamás László, a Honvédelmi Minisztérium humánpolitikáért felelős helyettes államtitkára köszöntőjében rámutatott: a közszolgálati elköteleződés egy folyamatosan változó világban, amelyben az állam biztonságát, rendjét, a szervezet működését szavatoló feladatok mellett a társadalom fejlődését szolgáló intézmény- és szervezetrendszer fenntartását egyaránt biztosítani kell. „Az önök feladata nem kevesebb lesz, mint felkészülni a globális környezeti, nemzetközi és társadalmi kihívások kezelésére, és a stabilitást és a fejlődést szolgálni” – hangsúlyozta. A honvédtisztjelöltekhez külön is szólt, azt kérve: „A Ludovika egykori követelményei határozzák meg értékrendjüket,

vagyis legyenek önfeláldozó, feltétlenül kötelességtudó, egyenes, a hivatásukért rajongó, lovagias gondolkodású, izig-vérig magyar tiszt.” A Magyar Honvédség alakulatai mind korszerűbb hardtechikai eszközökkel vannak ellátva – mutatott rá, ám az igazi erőt a katona személye jelenti: magas műszaki ismeretekkel rendelkező, önállóan dönteni képes tisztekre van szükség.

A tanévnyitó ünnepségen a hagyományoknak megfelelően fogadalmat tettek az elsőéves hallgatók, akik szalagot tűztek az egyetemi és a kari zászlókra. A beszédeket követően Pozsgai Zsolt rendőr vezérőrnagy, az Országos Rendőr-főkapitányság személyügyi országos rendőrfőkapitány-helyettese átadta az Országos Rendőr-főkapitányság által alapított „Konstáblerbot” elnevezésű vándordíjat Duhaj Áron rendőrtisztjelöltnek. A Rendészettudományi Kar hallgatója kimagasló tanulmányi eredményével és példamutató magatartásával érdemelte ki az elismerést. »

Magyar Diplomáciai Akadémia

Megtartotta évnyitó ünnepségét a Magyar Diplomáciai Akadémia (MDA). Az ünnepélyes eseményre szeptember 8-án, a Ludovika Főépület Szent László-kápolnájában került sor.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) által alapított MDA célja, hogy hazai és külföldi oktatók bevonásával, nemzetközi szinten versenyképes képzést nyújtson külügyi és külgazdasági területen. A KKM, valamint az NKE együttműködésén alapul az Akadémia Diplomataképző Programja (DKP) és a Diplomáciai Vezetőképző Programja (DVP), amelyek keretében megvalósuló képzések biztosítani kívánják a közigazgatás külügyi feladatait ellátó szakembereinek utánpótlását és azok továbbképzését. A DKP és a DVP első két képzési ciklusa sikerrel zárult. 2022 szeptemberében a harmadik évfolyamok kezdik meg a tanulmányaikat a Ludovika Campuson.

Pacsay-Tomassich Orsolya, a Magyar Diplomáciai Akadémia elnöke arról beszélt megnyitóbeszédében: soha nem volt hazánknak a magyar történelem során korábban önálló, állami diplomáciai képzőintézménye, ezért nevezhetjük különösen jelentős eseménynek azt, amikor az Akadémia 2020 tavaszán megkezdte működését a külügyi utánpótlásképzés terén. Hozzáette: azt kívánják elérni, hogy az itt megszerzett elméleti és készség alapú tudáscsomagot a képzéseken részt vevők a gyakorlatban is alkalmazni tudják. „Egyetemünk azoknak a szakembereknek a közössége, akiken keresztül megvalósul a közigazgatás, a nemzetközi kapcsolatok, a rendészet, a honvédelem, a nemzetbiztonsági és a vízügyi szolgálatok leendő és jelenlegi személyi állományának többszintű, magas színvonalú képzése. Egyetemünk képzési portfóliójának meghatározó eleme a diplomáciai képzés, amely jelzi elkötelezettségünket a hazánk külügyi szolgálatára történő felkészítésben való aktív részvételünkre” – mondta megnyitóbeszédében az NKE rektora. Deli Gergely hozzátette: megtisztelő, hogy a KKM szakmai együttműködésével az NKE-n valósul meg a kormányzati szolgálati jogviszonyt létesítő munkatársak szakmai felkészítése, a Diplomataképző Program, valamint szakirányú továbbképzésként a külügyi feladatellátási területen vezető beosztású munkavállalók képzése, a Diplomáciai Vezetőképző Program.

Nemzetek Európája Karrierprogram

A Ludovika Főépület Széchenyi Dísztermében tartotta évnyitó ünnepségét a Nemzetek Európája Karrierprogram (NEP) szeptember 9-én, amelynek Liszt Ferencről elnevezett harmadik évfolyamán 19 sikeres felvételi vizsgát tett fiatal kezdte meg a kétszemeszteres képzést a 2022/2023-as tanévben. „Egyetemünk azoknak a szakembereknek a közössége, akiken keresztül megvalósul a közigazgatás, a nemzetközi kapcsolatok, a rendészet, a honvédelem, a nemzetbiztonsági és a vízügyi szolgálatok leendő és jelenlegi személyi állományának többszintű, magas színvonalú képzése” – hangsúlyozta megnyitóbeszédében a Nemzeti Közszerzői Egyetem rektora. Deli Gergely hozzátette: ezt a mércét mutatja, hogy „a karrierprogram résztvevői elméleti és gyakorlati tudásukat az egyetem kiváló professzorai mellett olyan szakemberektől, diplomataktól sajátíthatják el, akik az EU-s ügyeket első kézből ismerik”. Záróként Deli Gergely hangsúlyozta, hogy a NEP két féléves képzése nemcsak a tudásátadásról, hanem a kapcsolatépítésről is szól, mindezekhez pedig izgalmas és tartalmas foglalkozásokat kívánt.

A körülöttünk átalakulóban lévő világ ismeretét, az ahhoz való alkalmazkodást hangsúlyozta Bóka János, az IM európai ügyekért felelős államtitkára köszöntőbeszédében. „Ez a válság hasznos lehet abból a szempontból, hogy az európai integrációnak bizonyos jellemzőit, sajátosságait olyan egyértelműséggel és erővel mutatja meg számunkra, ami normál körülmények között talán nem lenne lehetséges” – fogalmazott, hozzátéve: az Európai Unió stratégiai autonómiája azt az ígéretet hordozza magában a részt vevő tagállamok számára, hogy együtt többek lehetnek, a válság ugyanakkor megvilágítja az európai integráció fejlődésének hiányosságait is.

A program és az NKE Stratégiai Tanulmányok Intézetének igazgatója, Pröhle Gergely a jelen lévő diplomáciai tisztségviselőket kérte, hogy a NEP-et tekintsék „egyfajta fórumnak”, és bátran forduljanak a képzés hallgatóihoz, ha hazai szakértelemre, segítségre lenne szükségük. Mindemellett leszögezte: „az Európával kapcsolatos kommunikációra is jól utalnak” az évfolyamnévadó Liszt Ferenc szavai, aki amikor külföldön játszott, a publikumnak muzsikált, Magyarországon viszont ezt mindig a nemzetnek tette.

Szerző: Kovács Lilla, Páhy Anna, Pap Melinda

Fotó: Szilágyi Dénes

TÁRSADALMI TOPOSZ ÉS MEGKERÜLHETETLEN FORRÁS:

KONFERENCIA AZ ARANYBULLÁRÓL

Egész alkotmányos jogfejlődésünkben számontartott, történelmi jelentőségű vívmányról van szó, amely azt is példázza, hogy a magyar jogi fejlődés összhangban állt az európai alapjogi fejlődéssel – hangzott el a Történelmi alkotmány, rendi állam, nemesség és politika 1222–1848 című, az NKE Állam- és Jogtörténelmi Tanszéke által szervezett háromnapos konferencia megnyitóján, szeptember 14-én.

Miért beszélünk 800 év elteltével az Aranybulla jelentőségéről? – tette fel a kérdést megnyitó beszédében Deli Gergely. Az NKE rektora a *Történeti alkotmány, rendi állam, nemesség és politika 1222–1848* című, az NKE Állam- és Jogtörténeti Tanszéke által szervezett háromnapos konferencia megnyitóján, szeptember 14-én úgy fogalmazott: a II. András által 1222-ben kiadott dokumentum kényszer hatására született, nem is volt valódi szándék az abban

foglaltak betartására. Ráadásul diszkriminatív rendelkezéseket is tartalmazott, indokolt tehát a költőinek tűnő kérdésfeltevés az Aranybulla kapcsán. Deli Gergely válasza: egész alkotmányos jogfejlődésünkben számontartott, történelmi jelentőségű vívmányról van szó, amely azt is példázza, hogy a magyar jogi fejlődés összhangban állt az európai alapjogi fejlődéssel.

Bizonyos esetekben szakadékok alakulnak ki a történelmi tények, igazságok és a nemzeti emlékezetpolitika között, de ez természetes – folytatta –, s e konferencia egyik hozadéka, hogy ezt tudatosítja bennünk. Azért is fontos továbbá e kiváltságlevéllel foglalkozni, mert bár nem tervezték azt betartani, abból társadalmi toposz lett, olyannyira, hogy a mai Alkotmánybíróság tagjai a nyilvános üléseken az Aranybulla pecsétjének másolatát viselik a nyakukban.

A rektor megnyitója végén megköszönte a szervezők munkáját, és kiemelte: öröm, hogy számos külföldi professzort is sikerült meghívni a rangos eseményre.

Hatását máig érzékelteti

Varga Réka, az ÁNTK dékánja arra hívta fel a figyelmet, hogy e háromnapos, számos külföldi szakértő részvételével zajló esemény is jól illeszkedik az egyetem kiemelt céljaként számontartott nemzetköziesítés koncepciójába. A konferencia témája kapcsán úgy vélte: erkölcsi és szakmai kötelesség is az Aranybullával foglalkozni.

Jóllehet az Alaptörvény nem említi nevesítve e dokumentumot, közvetve, a történelmi vívmányokra utaláskor Európa egyik első szabadságleveléként az Aranybulla is szerepel benne. S noha az eredeti okmányok egyetlen példánya sem maradt fenn, hatását máig érezteti, s az elkövetkező évszázadok alkotmányfejlődésének megkerülhetetlen eleme, forrása lett. Olyannyira így van ez, hogy még a múlt rendszerben Kádár János is hivatkozott rá 1972-ben, amikor az 1949-ben született Alkotmányt egységes szerkezetbe foglalták. Az Aranybulla szelleme később a magyarországi rendszerváltás során is jelen volt.

A bibliai Matuzsálem Mózes könyve szerint 969 évet élt – ha lassan is, de e történelmi dokumentumunk is matuzsálemi korba lép. Varga Réka reményét fejezte ki annak kapcsán, hogy e konferencia is hozzájárul ahhoz, hogy az Aranybulla évszázados hatása tovább terebélyesedjen.

Szinkronban a nyugattal

E dokumentum jelentőségét nem lehet túlértékelni – szögezte le Balogh Elemér egyetemi tanár a *magyar Aranybulla viszonya a hasonló, kortárs dokumentumokhoz* című előadásában. S bár sokszor lehet hallani olyan vélekedést, amely szerint hazánk a Nyugattól elmaradott állapotban volt az évszázadok során, ez az állítás jogtörténeti szempontból nem állja meg a helyét, hiszen e tekintetben szinkronban volt a nyugati-európai történésekkel.

A történeti visszatekintésben elhangzott: II. Andrásnak az ötödik keresztes hadjáratban történő részvétele adhatta alkalmat arra, hogy környezete tudomást szerezzen a Jeruzsálemi Királyságban kialakított hűbéri rendszerről – akkoriban egyébként a Szentföld alkotmánya volt az egyik leginkább kidolgozott. Európában

számos mozgalom lépett fel a mindenkori központi hatalommal szemben egyes csoportok jogainak és érdekeinek védelmében. Állampolgári jogalanyiség nem létezett, mindenkinek annyi joga volt, amennyit kiharcolt magának. Balogh Elemér az Árpád-kori uralkodók hatalmával s annak megítélésével kapcsolatban három tényezőt emelt ki: a pogány, szakrális elemet, a keresztény királynak kijáró tekintélyt és az anyagi erőt. Összességében a korabeli királyság centralizált rendszer volt, sérülékeny elemekkel. Így csak idő kérdése volt, hogy mikor és milyen módon mozdul majd el egy decentralizált modell felé. A királyi hatalom gyengülésével aztán mind nagyobb erőre kapott az új társadalmi erő. A szerviensekkel történelmi szerződés kötött, ez biztosította a nemzet fennmaradását.

Összevetések

A királyi hatalom karakterjegyei közül a bíráskodásról, a bírósági eljáráshoz fűződő jogról és az ellenállás jogáról külön is szólt Balogh Elemér, összevetve az Aranybullát Európa más országainak szabadságlevelével. Mint mondta, a német hűbéri jogban saját bírói fórum is működött, amely még a királyt is beidézhetette, elmozdíthatta. E jogot az Aranybulla is megerősítette. A bírósági eljáráshoz való jog minden szabad embert megilletett, ez az angol gyakorlattal mutat rokonságot, később pedig az USA alkotmánya is hangsúlyosan rögzítette, hogy csak törvényes vád alapján lehet eljárást indítani.

Az ellenállás jogáról szóló záradék csak nyomás hatására került a szövegbe, a későbbi megerősítésekkel már ki is maradt. Az ellenállási formák kapcsán az előadó kiemelte: az európai hűbéri jog normái is a Jeruzsálemi Királyságban jöttek létre; a hűbéresek nem voltak kötelesek eltérni, ha a király megszegte az esküjét.

Jog vagy sem?

A folytatásban *Az Aranybulla jogelméleti megközelítésben* címmel Deli Gergely rektor mint jogi dokumentumot vizsgálta a szabadságlevél szövegét. Előadásában arra a fő kérdésre kereste a választ, hogy jognak tekinthető-e az Aranybulla.

Érvelésében Herbert Lionel Adolphus Hart angol jogfilozófus idevágó gondolataira reflektált. Hart szerint csak azért, mert a magyar szabadságlevél király adta ki megfelelő formában, és az általános, hosszú távú parancsokat tartalmaz, még nem tekinthető jognak. Kérdés, hogy ha mégis annak tartjuk, akkor milyen érvek alapján tesszük ezt, és milyen tanulságokkal szolgál mindez a Hart-féle jogelmélet szempontjából? – vetette fel Deli Gergely.

A harti jogfogalom alapján értelmezve a jogot, két elemet lehet kiemelni. Az egyik a parancsjelleg, a másik a befelé legfelső, kifelé független entitás, szuverenitás megléte. Az angol jogfilozófus mindkét elemmel kapcsolatban ellenvetéseket fogalmaz meg, ezeket részletesen ismertette Deli Gergely. Az elemzés végi összegzésben az NKE rektora arra a következtetésre jutott, hogy Hart minden kritikájára találunk ellenpéldát az Aranybullában, így végeredményben jognak tekinthető: dokumentumként a magyar jog része.

Konfliktuskezelés

Mezey Barna jogtörténész, egyetemi tanár *Emlékezetpolitika és Aranybulla* című előadásában úgy fogalmazott, hogy Európa az Aranybullák, azaz az ellenállási jog dokumentumainak hazája. A hazai szabadságlevélben foglaltakat II. András nem akarta, nem tervezte végrehajtani, megalkotásával a cél a pillanatnyi konfliktusok elsímítása volt.

Zsoldos Attila történész nemrégiben megjelent munkájára utalva Mezey Barna elmondta: a kötetből kiderül, hogy a korábbi vélekedéssel ellentétben II. Andrásra korántsem kényszerítették rá az Aranybulla kiadását. Ő ugyanis kemény uralkodó volt, olyan, aki úrrá lett a válságokon, és aki gazdasági és politikai koncepciókkal rendelkezett. Nem a szerviensek akaratából született meg tehát a történelmi jelentőségű szabadságlevél, hanem a király maga akarta megteremteni szövetségi körét.

A 1222-ben kiadott Aranybulla eredeti példányai közül egy sem maradt fenn. Az 1231-ben módosított változatát azonban ismerjük, mert annak hiteles másolatát a Vatikánban megőrizték. Ha szemügyre vesszük, hogy az egyes módosításokkor mikor és miért idézik, és mit akarnak benne látni, akkor értjük meg igazán a jelentőségét – fogalmazott a jogtörténész.

Az első módosítás már kilenc évvel az alapdokumentum kiadását követően megtörtént. 1231-ben a szöveg egyharmadát megváltoztatták, s ennek olyan jelentős elem is áldozatul esett, mint például az ellenállási jogra vonatkozó rész. 1267-ben ugyancsak változtattak rajta, majd 1318-ban egy átirat került elő, amelyet egyházi előljárók aláírását követően a közvélemény elfogadott. E dokumentum vált később hivatkozási alappá.

A következő évszázadokban több ízben is megerősítették a dokumentumot, s az jogból mind inkább tradícióvá nemesedett. Werbőczy István *Hármaskönyvének* sarkalatos nemesi jogokról szóló részét ugyancsak az Aranybullából vette át. Összességben elmondható, hogy az Aranybulla egy idő után úgynevezett zárványszöveggé, azaz más törvények részeként jelent meg, immár tehát nem saját jogon.

Szerző: Kovács Lilla

UNISPACE

Világűr-politikai tanácsadó képzés indult az NKE-n

A 21. század gazdasága elképzelhetetlen az űrszektor nélkül, a világűrbe telepített rendszerek ugyanis a gazdaság alapvető folyamatait támogatják.

Elég, ha a földmegfigyelésre, a navigációra, az internetre, a televíziózásra vagy az időjárás változásokkal kapcsolatos megfigyelésekre gondolunk, de a modern hadviselés, a határőrizet és a hírszerzés is elképzelhetetlenek a világűrben lévő eszközök nélkül.

Nemzetközi tendencia, és minden űrtevékenységben részt vevő ország számára elvárás, hogy rendelkezzen nemzeti űrstratégiával, illetve erre épülő űrprogrammal. Az Európai Űrügynökség (European Space Agency, ESA) – amely szervezetnek hazánk teljes jogú tagja – mára minden csatlakozó ország számára előfeltételként fogalmazza meg az űrstratégia elfogadását és bemutatását. A magyar űripari és űrkutatási kapacitások rendkívül felértékelődtek az elmúlt évtizedekben, hiszen az űrszektor a világgazdaság egyik leginkább válságálló és dinamikusan fejlődő területe. A magyar kormány ezt felismerve elhatározta egy interdiszciplináris

tudásplatform létrehozását, amelynek keretében lehetőség nyílik a megfelelő ismeretekkel és képzettséggel rendelkező szakemberek biztosítására az űrszektor számára. A tavaly elfogadott Magyarország Űrstratégiája című dokumentum célkitűzéseivel összhangban tizenhét magyar egyetem konzorciumi (UniSpace Magyarország Konzorcium) megállapodást kötött, hogy a UniSpace program keretében négy önálló, azonban összehangolt és koordinált űrtudományi szakirányú továbbképzést indítson. A konzorcium koordinálásáért a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) a felelős.

Változó világ, bővülő tudáshalmaz

Az űriparral kapcsolatos, gyorsan bővülő tudás a társadalom és a gazdaság fontos és szerves része akkor is, ha az űrszektor hazánkban még csak kis része a teljes gazdasági tevékenységnek. Ez az új tudás sokoldalúan megjeleníti, hogy a világ egyre komplexebbé válik, ami az interdiszciplináris kapcsolatok elemző feltárását, az alapok újragondolását, a különböző tudományok közötti fúziók megteremtését teszi szükségessé. Csak így lesz képes a tudomány – különösen a közgazdaságtudomány – arra, hogy megfeleljen az új kihívásoknak. „Mégis, a társadalmi vélekedés többnyire ma is az óriási anyagi erőforrásokat felemészítő rakétechnikával, űrállomáson végzett munkával, más bolygókra való eljutással azonosítja az űrgazdaság kihasználásával összefüggő lehetőségeket, miközben az űripar ma már messze több anyagi-szellemi forrást mozgat meg, és szélesebb gazdasági szektornak nyit új, közvetlenül hozzáférhető, növekedési pályát, mint a reklámozott eredmények” – olvasható a Magyarország Űrstratégiája című dokumentumban. A dokumentum három stratégiai célja a rendelkezésre álló kapacitások és képességek hatékonyabb

hasznosítására irányul a nemzetközi partnerségek, valamint az oktatási-tudományos feltételek fejlesztésével. Úgy mint az űrszektorban rejlő, a nemzetgazdaság egészét érintő innovációt és fenntartható növekedést ösztönző lehetőségek kiaknázása; Magyarország nemzetközi szerepének erősítése, kapcsolatainak szélesítése, illetve a koordináció szervezeti kereteinek megteremtése; valamint az űrszektor prosperitásához elengedhetetlen, tudásalapú társadalmi és gazdasági feltételek és infrastrukturális háttér fejlesztése.

Űrtudomány, űrtechnológia, űrélettan

A fenti célokkal összhangban, a UniSpace program keretében a Nemzeti Közszolgálati Egyetem a Világűrpolitikai tanácsadó képzési programot tíz egyetemmel együttműködésben, az Űrtechnológiai szakember képzési programot a Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem tizenegy egyetemmel együttműködésben, az Innovatív táplálkozási és üregészségtudományi szakember képzési programot a Debreceni Egyetem kilenc egyetemmel együttműködésben, az Űrtudományi szakember képzési programot az Eötvös Loránd Tudományegyetem hét egyetemmel együttműködésben indítja. A UniSpace program képzési három félévesek, az első szemeszter közös, azaz a hallgatók minden tudományterület releváns alapismereteit elsajátíthatják (űrtudomány és -technológia alapjai, űrélettan és táplálkozás, nemzetközi jog és űrgazdasági alapok). A második és harmadik szemeszterek képzésenként, tudományterületenként mélyítik el a világűr felhasználásával kapcsolatos ismereteket. Emellett a hallgatók a szemeszterek során is áthallgatnak a többi szakirányra. 2024-re a UniSpace program keretében megszerzett oklevéllel rendelkező

szakemberek a hazai és a nemzetközi térben is unikális, versenyképes tudásra tesznek szert, amely a munkaerőpiacon egyedülálló elhelyezkedési lehetőséget biztosít számukra – legyen szó a köz- vagy a magánszféráról.

Az NKE-n a 2022/2023-as tanév szeptemberében indult szakirányú továbbképzésen – amelyre mintegy háromszoros volt a túljelentkezés – harmincöt fő kezdheti meg tanulmányait, ahol az űrtudomány és űrtechnológia alapjait, az űrélettant és táplálkozást, valamint a nemzetközi jog és az űrgazdaság alapjait is elsajátíthatják. „Rendkívül átfogó spektrumon valósul meg a képzés, amelynek gyakorlati dimenziója is lesz. Összhangban Magyarország űrstratégiájával és korunk egyik leginnovatívabb iparágának kihívásaival lényeges, hogy Magyarország a szakember-utánpótlást egyfajta erőforrás-optimalizáció mentén valósítsa meg, tehát generális szemléletre volt szükség, ahol közösen alakítottuk ki azokat a tudományterületeket, amelyeken szakirányú továbbképzési programok indulnak” – mondta Parragh Bianka, a UniSpace program igazgatója, az NKE tudományos főmunkatársa. „A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) bekapcsolódásával kreatív problémamegoldást is tanítanak a hallgatóknak, hiszen extrém, szokatlan körülmények között, szokatlan módon szükséges helytállni és optimális módon megoldani a váratlan helyzeteket” – tette hozzá a programigazgató.

Az NKE Világűrpolitikai tanácsadó szakirányú továbbképzésének célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a világűr emberi felhasználásának jogi, politikai és gazdasági aspektusaival. A közös modulra épülő két félév során levelező munkarendben, magyar nyelven tanulhatnak a hallgatók űrjogot, űrgazdaságtant, releváns biztonság- és védelempolitikai ismereteket, illetve olyan ismereteket, amelyek a szektorban való munkához nélkülözhetetlenek. »

Bartóki-Gönczy Balázs egyetemi docens, a képzés szakfelelőse úgy fogalmazott: a tantárgyakon túl a képzés igazi különlegessége, hogy tizenhét hazai egyetem tudása adódik össze. „Csak a mi képzésünkön mintegy tíz hazai egyetem oktatói vesznek részt. Az igazi hozzáadott érték pedig az interdiszciplinaritás, ami nélkülözhetetlen ma már. Tehát egy világűr-politika, úripár, úrjog iránt érdeklődő hallgató képtelen lenne ezen a területen elboldogulni, amennyiben nem érti a világűr felhasználásának természettudományi alapjait, a műholdak működési alapelveit, vagy akár az emberes űrrepülés miatt fontos űrélettan alapismereteit. Nem csupán az első »közös« félév biztosítja ezeket az alapokat, de a hallgatók a második és harmadik félévben is kötelesek 2-2 tárgyat (választásuk szerint) felvenni a másik három képzésről. Ez rendkívül összetett feladat az oktatásszervezés szintjén, de hol máshol, ha nem ezen a területen kell belevágni az ismeretlen út felfedezésébe. A négyprogramos, tizenhét egyetemet egyesítő konzorciumot a Nemzeti Közszerzőkati Egyetem koordinálja programszinten” – foglalta össze Bartóki-Gönczy Balázs.

TANÉVET NYITOTT AZ UNISPACE

Szeptember 17-én megtartotta tanévnyitó ünnepségét a UniSpace Magyarország Konzorcium az NKE Ludovika Főépület Széchenyi Dísztermében. Az ünnepi eseményen Deli Gergely rektor kiemelte: a hazai felsőoktatásban közös képzés indítása érdekében tizenhét egyetem először fogott össze. A képzés innovatív és proaktív, mert a tizenhét egyetem közötti együttműködés eredményes megvalósítására a tagok konzorciumot alapítottak, és új, interdiszciplináris képzési modellt hoztak létre.

Ferencz Orsolya, a Külgazdasági és Külügyminisztérium úrkutatásért felelős miniszteri biztosa köszöntőbeszédében leszögezte:

Magyarország gazdasági versenyképességének és nemzeti érdekei hatékony képviselőjének érdekében kiemelten fontos, hogy „hazánk kurrens tudással és szemlélettel bíró szakemberekkel rendelkezzen az űrtevékenységben, és a különféle területek integrált összekapcsolása először történik meg ezen az innovatív úton, a tizenhét egyetem rendkívül segítőkész és konstruktív hozzáállásának köszönhetően.”

Hankó Balázs, a Kulturális és Innovációs Minisztérium felsőoktatásért felelős helyettes államtitkára hangsúlyozta, a konzorcium tagjai közös célért, közös jövőért fognak össze, a magyar úrkutatás, úrtudomány fejlesztéséért.

A UniSpace Konzorcium szakmai partnerei a UniSpace programot felügyelő és irányító Külgazdasági és Külügyminisztérium; a Kulturális és Innovációs Minisztérium; továbbá

a konzorciumvezető Nemzeti Közszerzőkati Egyetem fenntartójaként a Miniszterelnökség.

Szerző: Sallai Zsófia
Fotó: MTI/EPA/NASA

„Szenvedélyesen csinállok egyszerre húsz dolgot...”

Világhírű akart lenni, de legalábbis valamiben a legjobb. Művészeti pályára készült, a kommunikáció témaköre teljesen esetlegesen került az egyetemi felvételi lapjára, ám a hön áhított hírnevet ez hozta el. A legrégebbi kommunikációval foglalkozó nemzetközi folyóiratban, a Journalism and Mass Communication Quarterlyben három éven keresztül a tíz legidézettebb cikk közül kettő az övé volt.

Demeter Márton az NKE ÁNTK Társadalmi Kommunikáció Tanszék egyetemi docense, a Rektori Tanácsadó Iroda Tudománystratégiai Osztály osztályvezetője. Csapatával 2022 áprilisától az NKE tudományos láthatóságáért, a nemzetközi publikációk számának növeléséért felel. Az egység által képviselt mentoráló szolgáltatás egyedülálló a magyar felsőoktatásban. Rendkívül magabiztos hatást kelt, ahogy megérkezik, ez nem is csoda: az egyetem mellett évekig modellként is dolgozott. Első ránézésre azt gondolták róla, éppen egy Maseratiból szállt ki, holott egy hétköznapi autó várja – három gyereküléssel. Már gyerekként erős kritikai érzéssel rendelkezett, meglátásait kevés visszafogottsággal

kommunikálta is tanárai felé, ezért rossznak, fegyelmezetlennek bélyegezték. Ma a fegyelmet az iaidóval, a tradicionális japán hareművészet egyik formájával gyakorolja; alázatra pedig – több-kevesebb sikerrel – a keleti kultúrák, elsősorban a buddhizmus tanai, a felnőttként felvett ortodox keresztény vallás, valamint a nagycsaládos lét tanítja. Mindezeknek köszönhetően elfogadás, tolerancia és önuralom terén is egyre edzettebb, alkalomadtán mégis motorra pattan, mert a budapesti dugók még az ő türelmét is próbára teszik. Szülőként az edzésektől függetlenül is állandó harckészültségben van. Energikus, fáradhatatlan, ugyanakkor filozofikus, spirituális alkat. Színész szeretett volna lenni, de nem ítélte magát elég jónak, az apaszerep kihívásaival azonban boldog büszkeséggel küzd meg. Mesterei szerint tehetséges

zongorista és festő, a PhD-értekezés készítése során, az ikonológia kapcsán kitanulta az ikonfestészetet, és beleásta magát az ógörög nyelvbe is. Ugyanolyan jól érzi magát elegáns öltönyben, nyakkendőben Rilkeről csevegve, mint atlétatrikóban, szigorúan fordítva feltett baseballsapkában, itallal a kezében. Ugyanolyan közvetlenséggel diskurál a takarító nénivel, mint az egyetem vezetőivel: szinte érdeklődéssel, cinikus humorral és kíméletlen öniróniával. A kommunikáció témakörében a legtöbbet publikáló kutató Magyarországon, a Scopus/Scival világranglistán a tizennyolcadik, Európában a hetedik, Közép-Kelet-Európában pedig ő a kommunikáció legtermékenyebb tudora. »

NKE-marketing

Az NKE 2022 áprilisában létrejött új egysége, a Tudománystratégiai Osztály kifejezetten a nemzetközi publikációk számának növelése által az NKE tudományos rangjának emelésére jött létre. „A mi osztályunkon is vannak hardcore kutatók, akik »csak« kutatnak és publikálnak, de elsődleges tevékenységünk a mentorálás. Felkutatjuk azokat a kollégákat az egyetemen – vagy ők kutatnak fel minket –, akiknek a szakmai előmenetele céljából fontos, hogy publikáljanak magas presztízsű nemzetközi lapokban, és végigvezetjük őket ezen a folyamaton. A szakmai részét ők teszik hozzá, mi pedig coaching jellegű támogatást adunk, és segítünk a publikációt olyan formába önteni, ahogyan azt a nemzetközi folyóiratok megkívánják. Mindez azért is fontos, mert az egyetemi rankingekben, az egyetemek nemzetközi minősítéseiben súlyozottan számít a nemzetközi jelenlét”. Az osztályon heten vannak, úgy fogalmaz: ők a hét szamuráj, egy diverz csapat, amelyhez mindenki más-más tudáselemmel járul hozzá. Demeter Márton számára a folyamatos tanulás nem csupán hangzatos sablon. Az osztályán mindenki folyamatosan olvas, új módszereket, új elméleteket tanul. A módszerek ugyanis gyorsan változnak, az elemzési stratégiák pedig hamar elévülnek.

Komisz kölyök

Túlmozgásos, koraérett gyerek volt, energiáit nehéz volt lekötöni. A sporttagozatos általános iskola jó választásnak tűnt, az itt eltöltött nyolc év elég volt arra, hogy sikeresen elhitessék vele, soha nem viszi majd semmire. Ő volt a semmirekellő, komisz kölyök, akit szekrénybe zártak, vagy leragasztották

a száját, és persze teleszórták intőkkal. Hajtotta a szabadságvágy, küzdött az autoritások, igazságtalanságok ellen. „Otthon is mindig azt hallgattuk a bátyámmal, hogy becsületesnek, tisztességesnek kell lenni, de még az én naiv énem számára is hamar kiderült, a világ nem így működik. Mindemellett nem hiszem, hogy az áskálódás fufangosság vagy az adókerülés leleményesség lenne”. Szerencsére a rengeteg negatív minősítés mellett néhanapján valaki felismerte a tehetségét. Ilyen volt például a matematikatanára az általános iskolában, vagy a PhD-professzora. „Összességében úgy gondolom, megérte, volt értelme mindennek, amit megéltem, hiszen ha az ember készen kap mindent, nem tanul meg küzdeni. Ráadásul megtapasztalhattam: a szakmában bármit meg tudok csinálni, nem vagyok rászorulva senkire.”

Külcsín és belbecs

Az általánosban az említett matektanárnak köszönhetően meg is nyert egy reális versenyt nyolcadikban, aminek folyamánként felvételi nélkül fölvettek egy szakközépiskola úgynevezett világbanki osztályába. Kiderült, attól világbanki, hogy a világbank támogatja, de a képzés valahol felülton volt a szakmunkásképzés és a gimnáziumi képzés között. „Az érettségi előtt a továbbtanulásnál az első prospektusra, amit a suliban megláttam, azt mondtam, megyek. Ez volt a kommunikáció szak, de nagyon sokáig, a 20-as éveim második feléig eszem ágában sem volt ezzel foglalkozni. Tulajdonképpen a jelenlegi kutatási témám sem a szűkebb értelmében vett kommunikáció, de az is a része”. Tanult zongorázni, festeni, kipróbálta magát a színpadon is, kedvenc szerepe Csehov *Sirályából* Trepljov volt. Az volt az álma, hogy híres filmszínész lesz, mégpedig úgy, hogy a divatszakmából szépen átszivárog a reklámfilmeken keresztül a játékfilmekbe. A középiskola után ugyanis modellkedni kezdett,

szerepelt divatbemutatókon, fotókon, reklámfilmekben. „Könnyű munka volt, lehetett vele pénzt keresni, és azt terveztem, kimegyek Los Angelesbe a nagynénémhez, és irány Hollywood! Össze is gyűjtöttem a pénzt a repülőjegyre, csak mire meglett, addigra a nagynéném elköltözött, a szüleim elváltak.”

Legyen meg a te akaratod...

Régen el sem tudta volna képzelni, hogy bemenjen egy templomba, azt pedig végképp nem, hogy bármilyen egyház tagja legyen. A doktori munka kapcsán azonban az ikonológia témakörében kezébe került egy ortodox mű az ikonosztázokról. Elhatározta, hogy meglátogatta a magyar ortodox egyházközösség budapesti Nagyboldogasszony-templomát a belvárosi Petőfi téren. „Bementem, és a legnagyobb megdöbbenésemre istentisztelet zajlott. Akkor tudatosult bennem, hogy ez a templom nem egy múzeum, hanem a budapesti görögkeleti egyház, vagyis az ortodox (keleti) keresztény egyház híveinek egyik szakrális épülete. Sötét volt. A papot alig láttam a tömjénfüsttől, de a templom belső falát borító ikonok aranyszínben ragyogtak, és ez a misztikum számomra nagyon vonzó volt. Azt éreztem, itt el tudom képzelni, hogy csak ácsorgok, és csodálattal szemlélem az eseményeket, ha nem szól hozzám senki”. A csodálat nem múlt el, rövid időn belül a katekumenátusban találta magát, vagyis azon munkálkodott, hogy felvegye a keresztséget. „Megfogott a hierarchiamentesség, a közvetlenség, és lenyűgözött az is, hogy a tanításaik mennyire nem doktrinálisak. Nem vették el tőlem a számomra oly fontos szabadságot, dönthettem arról, mit gondolok például egy-egy szentek életéről szóló történet kapcsán. Mindeközben nemcsak intellektuálisan, hanem érzelmileg is töltekezhettem, az ortodox hit kinyitott számomra egy ajtót, mutatott egy spirituális utat, amelyen járva rendkívül sokat épültem. Nem mellesleg a PhD és az egyházi szövegek tanulmányozása által az ógörög nyelvben is elmélyülhettem, és egy Athosz-hegyen tanult görög mester iránymutatásával ikonfestészetet is tanultam.”

Szenvedélyek viharában

„Nálunk szinte mindenki a Nyilas csillagjegyben született: a feleségem, édesapám, a nagylányom, és én is. Szenvedélyes család vagyunk, én például szenvedélyesen csinállok egyszerre húsz dolgot. Tanulok zongorázni meg spanyolul is, és még ezer dolog érdekel. Például nemrég volt egy kéthetes intenzív ikonfestő kurzus, de egyszerűen nem fért bele az időmbe. Ettől persze nyugós lettem, és elkezdtem irigyelni szingli kollégáimat, barátaimat egészen tíz percig” – meséli

nevetve. Természetesen imádja a gyerekeket, 21. századi apaként csak kétszer fárad el. Egyszer hétközben a munkában, majd hétvégén, amikor minden idejét megpróbálja a gyerekeknek, a tizenegy és tíz éves lányának, valamint hatéves fiának szentelni. Kendőzetlen őszinteséggel szól arról is, hogy a visszajelzések alapján hogyan látják őt a kívülállók: „Általában nagyszájú, nagyképzű gyerekek tartanak, aztán megismernek, és mindezek ellenére

általában megkedvelnek. Ha másért nem, azért, mert segítőkész vagyok, kiállok másokért, például a munkatársaimért, és folyamatosan azon vagyok, hogy fejlődjek. Egyébként pedig – Rostand *Cyranójának* szavait kicsit kiforgatva – magamat kigúnyolom, ha kell, és ha más mondja, és igaza van, akkor azt is eltűröm.”

Szerző: Páhy Anna
Fotó: Szilágyi Dénes

Szükség van-e minisztériumokra a modern államkormányzásban?

Tud-e a nagy minisztériumok 20. századi modellje napjaink államkormányzásában kellően hatékony és gyors döntési centrumként működni?

Néhány hónap telt el az ötödik Orbán-kormány megalakulása óta. A közvéleményben a kormányalakítás izgalmi elsősorban a politikai castingnak, az új miniszterek, államtitkárok és más állami vezetők személyének szóltak, kevésbé a kormányzati szerkezet és működés változásainak. Modellváltás a kormányzat szervezetrendszerében nem történt, noha egyes szakmai műhelyekben felmerültek a címben jelzett eretnek kérdések is, így talán hasznos lehet körüljárni napjaink kormányzásának néhány szervezethatékonyági kérdését. A kormányzáskarakterológia elemzői középtávon erősödő, úgynevezett válságkezelő kormányzást vizionálnak, amelyhez a gyors cselekvőképesség elsődleges fontosságát rendelik. A „válságkezelés” azonban kevés újdonságot jelent a magyar kormány jövőbeni működése szempontjából, hiszen 2010 óta folyamatosan külső válságtényezők között navigálunk: gondoljunk a 2008-ban indult globális recesszióra, a 2015-ben érkezett tömeges migrációra vagy a világjárvány(ok)ra. Az Ukrajnában zajló háború sajnos elhúzódik, előzménye 2014-ben a Krím félsziget orosz annektálása volt, napjaink energiaválsága pedig gyorsított ütemben hozza el a jövő klímaküzdelmét, annak gazdasági és élelmezési következményeivel együtt. Nem kétséges tehát, hogy az új magyar kormány működésében is a hatékony, gyors és jó döntés, azaz a válságkezelés képességének lesz kulcsszerepe.

A kormány politikai testület, amelynek a legmagasabb, azaz stratégiai szintű szakpolitikai döntéseket kell hoznia. A döntésképességnek az állami üzemméret mellett három kritikus faktora van: a döntés-előkészítési szintek száma és az egyeztetési kör átmérője (sebesség), a döntési információk mennyisége és minősége (komplexitás), és ezek hatásaként a döntési folyamat rugalmassága. A rugalmasság alkalmazkodóképességet jelent a döntéstervezés folyamatában a gyorsan változó körülményekhez és az időkénszerhez.

Napjaink kormányzati döntéseinek komplexitását három tényező fokozza: a rendelkezésre álló növekvő adattömeg, az adatokból nyert információkapsolatok sokasága (hálózata) és a globális politikai-gazdasági viszonyok kiszámíthatatlansága. A döntéstervezés három faktora egyenes arányban változik azzal az egyeztetési folyamattal, amelyet egy-egy előkészítő dokumentumnak be kell járnia.

Kulcskérdés, hogy mekkora a kormányzás döntési centruma, hogyan épül fel és miként működik. A döntési centrum építése a harmadik Orbán-kormányban kezdődött, amikor a miniszterelnöki kabinetirodából minisztérium lett, a kabinetminiszter pedig kiemelt kormánypolitikai témákat kapott. Létrejötték a kormány különös hatáskörű, döntően miniszterekből álló politikai döntéshozó fórumai, a kabinetek, amelyeknek azonban kevés köze van a kabinetminiszterhez, csupán „névazonosságról” van szó. A negyedik Orbán-kormányval jött létre a miniszterelnöki kormányiroda, amely a kormány munka- és döntéstervezési szervezeteként működik. A Miniszterelnökség összkormányzati szerepe mérséklődött, elsősorban a kommunikáció és a társadalompolitika területén maradt feladata. Ez a döntési centrumszervezet azonban 2022-ben már nem tűnik elégséges válasznak a kormányra nehezedő felelősségi és döntési „préssre”. Ezt felismerve innovációnak tekinthetjük a miniszterelnök politikai igazgatójának státuszát, aki 2022 júniusától felelős a kormányzati döntéshozatal és döntés-előkészítés általános politikai, stratégiai, külpolitikai és közpolitikai szempontú nyomon követéséért is.

Azokban a magyar Kormány döntési centrumának tényleges méretét nem a Karmelita kolostorban működő szervezetek jelképezik, hanem a minisztériumok. A kormány a kormányfő mellett miniszterekből áll, akik mögött minisztériumi apparátus van. A kormányzati döntés-előkészítés hagyományos terepe a minisztérium, amely a miniszter munkaszervezeteként előkészíti a kormány-előterjesztéseket. A minisztérium a miniszter körüli kisebb politikai stábból és a közigazgatási államtitkár alatti nagy tisztviselői szervezetből áll. A rendszerváltás óta eltelt három évtizedben a kormányzati döntés-előkészítés folyamata nem sokat változott, a döntések mennyisége és időkénszere annál inkább. A közigazgatási és társadalmi egyeztetés koncentrikus körei zárják be a szakpolitikai és összkormányzati egyeztetés belső köreit. A minisztériumok tízezres létszám körül mozgó közigazgatási apparátusa a döntés-előkészítés és a közigazgatási egyeztetés kötelező szereplői. A miniszternek egy hatalmas munkaszervezetet kell hatékony döntés-előkészítő munkára bírnia, vezetnie és irányítania (a minisztériumot és az alárendelt szerveket). Képletesen: a miniszternek a kormányzás ingoványos terepén gyors és bivalyerős terepjáróval kellene közlekednie, ehelyett egy hatalmas emeletes busz volánjánál

ül. Szuperképességek kellene ahhoz, hogy a miniszter kontrollálni tudja 1) a kormányzati döntés-előkészítési szintek számát és az egyeztetési kör átmérőjét (sebesség), 2) a döntési információk mennyiségét, 3) a döntéstervezési folyamat rugalmasságát. Tud-e a nagy minisztériumok 20. századi modellje napjaink államkormányzásában kellően hatékony és gyors döntési centrumként működni? Szükség van-e a professzionális közigazgatás kötelező közreműködésére a politikai kormányzásban? Elválasztható-e a kormány döntési centruma a központi közigazgatás apparátusától? Szétválaszthatók-e a szakpolitikai és a közigazgatási elemek egy minisztériumban? Milyen lapos, avagy milyen magas legyen a kormányzati piramisszerkezet?

A döntési hatékonyság és vele a szerkezeti újramodellezés fenti kérdései visszatérően jelen lesznek a hazai kormányzásban is. A piramisszerkezet-modellt használva, a hagyomány szerint a nagy minisztériumok jelentik a kormányzati döntéspiramis alapzatát, amely így rendkívül széles. Ugyanakkor magas is, mivel több egyeztetési szintet kell „felfele” is bejárnia a tervezetnek. A piramis tehát két dimenzióban is túlságosan kiterjedt. Kulcskérdés, hogy a kormányzati döntési centrum milyen mértékben szűkül le a miniszterelnök és miniszterek mögött álló kisebb politikai munkaszervezetekre. Az Egyesült Királyság kormányzati igazgatását 23 miniszteriális és 20 nem miniszteriális department alkotja. Hazánkban az ilyen angol típusú miniszteri departament szerkezetben is közel ezer kormánytisztviselő dolgozna a döntés-előkészítés és kormányzati irányítás centrumában. A nagy minisztériumi közigazgatási munkaszervezetek 8-10 ezres szervezete viszont idővel akár ki is kerülhet a kormányzati döntési centrumból, és a szolgáltatási-hivatali zónába szorulhat. A kormányzati piramis vaskos talpzata leválhat a döntési csúcshoz, és egy új, központi közigazgatás-menedzsment szervezeti formában működhet. Ezáltal a miniszter–minisztérium együttes áramvonalasabb és szűkebb politikai-stratégiai kormányzati szervezetet alkotna. A három kritikus faktor, azaz a kormányzati döntési sebesség–komplexitás–rugalmasság jobb esélyekkel indulhatna egy új szerkezetben. Vélhetően a következő 2-3 évben a fentiekhez mérhető nagy szerkezetváltozás nem történik a magyar kormányzásban, és a nagy minisztériumok hagyománya folytatódik. Napirenden lesz azonban a kormány döntési hatékonysága, amely összefügg az ezt szolgáló politikai-közigazgatási kollaborációs tér szerkezetével. A kormányzati döntési struktúrákban ugyanúgy szükség lesz innovációkra, mint a versenyképesebb irányítási modellekkel folyamatosan kísérletező nagyvállalatoknál. Viharkabátot fel, és várjuk a hazai fejleményeket!

Szerző: Kis Norbert, egyetemi tanár

Fotó: MTVA / Jászai Csaba

Fókuszban a „nemzetköziesítés”

A Nemzeti Közszoigálati Egyetem (NKE) egyik legfontosabb stratégiai célkitűzése a nemzetköziesítés, amelynek keretében intenzív, szerteágazó kapcsolatok kialakítására törekszik a világ számos országának egyetemeivel Európától kezdve Ázsián át, egészen az Amerikai Egyesült Államokig. Nemzetközi kapcsolatai fókuszába a képzésfejlesztést, mobilitást, közös kutatási programok indítását állítja. Hol tart jelenleg a nemzetköziesítés folyamata, milyen eszközök állnak rendelkezésre, és melyek a legfontosabb jövőbeni célok?

Egyebek mellett ezekről beszélgettünk Koller Boglárka nemzetközi rektorhelyettessel és Orbán Endrével, a Nemzetközi Stratégiai Osztály osztályvezetőjével.

● A nemzetköziesítés folyamatos téma az egyetem életében, de az utóbbi időben került igazán a fókuszba. Miért?

K. B.: A nemzetköziesítés az egyetem intézményfejlesztési terveiben mindig is jelen volt, hiszen egy egyetem nemzetközi kapcsolatok kiépítése nélkül nem tudja magát egyetemenként

definiálni. Az egyetem fennállásának tíz éve alatt jelentős lépéseket tettünk a nemzetköziesítés terén: mára az NKE olyan európai és globális szakmai szervezetek tagja, mint például a European Institute of Public Administration (EIPA), a European University Association (EUA), az International Association of Universities (IAU)

vagy a European Consortium for Political Research (ECPR); angol nyelvű szakokat működtetünk; Erasmus-, Stipendium Hungaricum, CEEPUS-, Fulbright-ösztöndíjakat menedzselünk és nemzetközi pályázatokban veszünk részt. A fenntartói és rektori elkötelezés alapján azonban az NKE most még magasabb fokozatra kapcsolja

a nemzetköziesítést. Célunk, hogy a Ludovika Campus vibráló nemzetközi egyetemmé alakuljon, ahol hazai oktatók nemzetközi professzorokkal együtt tartanak előadásokat, a kurzusainkon a magyar hallgatók mellett a külföldi hallgatók is ott ülnek a pad-sorokban. Nehéz helyzetben vagyunk azonban, mert a Covid-19-járvány, a szomszédunkban dúló háború, az energiaválság és az inflációs hatások globális szinten terhelik a nemzetközi környezetet, és nekünk ebben kell helytállnunk, és ambiciózus céljainkat nehezített pályán megvalósítanunk.

● Ebben a változó világrendben az intézmény kapcsolatrendszerét tekintve melyek a legfontosabb prioritások? K. B.: Az attól függ, mely tudományterületeket vizsgáljuk. Jelenleg mintegy

nyolcvan együttműködési megállapodással, és 138 Erasmus intézményi megállapodással rendelkezünk. Az egyetem profiljának megfelelően a közigazgatás-tudományi intézmények és a közszolgálati képzést nyújtó egyetemek jelentős partnereink. A rendészettudomány területén óriási lehetőségek állnak rendelkezésre a nemzetköziesítés további kiaknázására, különös tekintettel a CEPOL budapesti lokációjára. A hadtudomány területén a honvédtisztek számára is elengedhetetlen a nemzetközi tapasztalatszerzés, nem beszélve a víztudományról, amely jelenleg az egyik kiemelt nemzetköziesítési terület. A szűkös erőforrások, a fenntartható fejlődés miatt ugyanis nagyon értékes az a tudás, amelynek a hazai vízügyi

mérnökök a birtokában vannak, és amelyre kiemelt figyelmet fordít a világ. Ebben az évben kezdtünk el leginkább az indiai felsőoktatási piacra fókuszálni, ahol a magas lakosság-szám és a jó angol nyelvtudás lehetővé teszik, hogy megfelelő számú hallgató érkezzen hozzánk, valamint a kormány külpolitikai törekvéseivel összhangban az oktatói cserekapcsolatokat is erősíteni kívánjuk a balkáni térség intézményeivel.

● Miért fontos az NKE számára, hogy megmutassa magát nemzetközi terepen is?

O. E.: A modern kori tudomány-sághoz hozzátartozik az erőteljes nemzetközi jelenlét: az egyetemek nemzetközi rangsorokon mérik össze, az akadémiai tudástermelés a nemzetközi piacon valósul meg, hogy aztán a létrejövő eredmények a megfelelő közvetítőnyelveken eljussanak a világ különféle részeire. Aki kimarad ebből a nemzetközi hálózatból, vagy részévé válik ugyan, de alacsony lát-hatósága révén csupán egy kis pont marad a hálózatban, az versenyhátrányba kerül a hallgatói és oktatói mobilitás, a finanszírozás, valamint lehetséges közös kutatások terén. A nemzetköziesítés ugyanakkor nem tekinthető egy, a belső folyamatoktól elzárt területnek: a hazai egyetemek között is verseny folyik a diákokért és oktatókért, akiknek preferenciáit részben az fogja meghatározni, hogy az adott egyetem milyen nemzetközi portfóliót képes felmutatni.

● Mi határozza meg a kapcsolatrendszer kialakítását? Miért fontos, hogy bizonyos egyetemekkel kapcsolatot létesítsünk?

K. B.: Kapcsolatrendszerünk irányultságát elsősorban földrajzi elhelyezkedésünk, illetve európai uniós tagságunk ténye határozza meg, amit egyébként az egyetem intézményfejlesztési terve is rögzít. Uniós tagságunkból adódóan aktív módon »

kapcsolódunk az uniós tagállambeli felsőoktatási intézményekhez. Értelmeszerűen természetes közegünk a közép-európai térség, a V4-ek országainak egyetemei, ugyanakkor a határon túli intézmények is elsődlegességet élveznek kapcsolatrendszerünk kialakításánál és ápolásánál. De kitekintünk Európán túlra is: Ázsia, Észak-Amerika és a Közel-Kelet egyes országainak intézményeivel vetjük föl, illetve ápoljuk a kapcsolatot, létesítettünk együttműködési megállapodásokat. Célunk, hogy a kutatóknak, oktatóknak gyakorlati hasznuk származzék ezekből az együttműködésekben. A Stipendium Hungaricum és az Erasmus-programok például lehetőséget biztosítanak arra, hogy a magyar intézmények nemzetközibb válhassanak azáltal, hogy az oktatói, hallgatói és a munkatársi mobilitást is lefedik.

● **Ha már a programokat említette. Milyen új, nemzetköziesítést célzó kezdeményezések vannak?**

K. B.: Két olyan programunk van, amely azt a célt szolgálja, hogy több kutató, oktató érkezzen az egyetemre. Az egyik a Ludovika Fellowship program, amelynek keretében egy-egy hónapos időtartamra úgynevezett „Ludovika Fellow”-k érkeznek a campusra idén ősszel, illetve 2023 elején. Ők olyan oktatók, kutatók, akiket integrálunk az egyetemi életbe. Az oktatókat például egy kurzus keretében fogjuk foglalkoztatni, a kutatók pedig az oktatási tevékenységükön kívül kutatói munkát végeznek majd. A másik „friss” programunk a Ludovika Scholars, amely annyiban különbözik az előzőtől, hogy az ennek keretében ide érkezők rövidebb ideig tartózkodnak majd egyetemünkön, de ők is tartanak előadásokat, és részt vesznek konferenciákon, workshopokon. A programok egyediségét az adja, hogy a résztvevők és a magyar oktatói közösség szorosabb szakmai

kapcsolatba kerülnek az egyetemi tevékenységek által.

● **Milyen eszközök szükségesek a nemzetköziesítéshez?**

O. E.: Nagyon sok minden szükséges. Először is kell egy csapat, amely dedikáltan a nemzetköziesítési kérdésekkel foglalkozik, és megküzd azokkal a bürokratikus lépésekkel, amelyek minden jó szándékú nemzetköziesítésnek akadályát tudják képezni. Ezen túlmenően szükség van egy – rendszeresen felülvizsgált – nemzetköziesítési stratégiára, ha úgy tetszik vízióra, amely tartalmaz egy költség-eredmény kalkuláción alapuló „fenntartható nemzetköziesítési modellt”, amely tipikusan időintervallumra és/vagy meghatározott célkitűzésekre optimalizálva vetíti előre a nemzetközi fejlesztés érdekében szükséges lépéseket. Ennek egyaránt része a befelé és a kifelé irányuló mobilitás, így például leköveti a folyamatot a hallgatók, oktatók, kutatók bevonásától egészen addig, hogy milyen kép alakul ki az egyetemről és tágabb értelemben a fővárosról és Magyarországról azok számára, akik eljöttek hozzánk. Ennek a folyamatnak a megvalósíthatóságát minden apró részletre kiterjedően át kell gondolni, és ebben a tekintetben rendkívül fontos munkát végez a rektorhelyettes asszony irányítása alatt működő Nemzetközi Iroda. Szükség van továbbá az adminisztratív akadályok könnyítésére, az egyetemen folyó kommunikáció nemzetköziesítésére, megfelelő angol nyelvű kurzus- és szakkínálatra, olyan saját ösztöndíjprogramokra, mint az említett Fellowship és Scholars programok, jó infrastruktúrára, megfelelően targetált marketingre, nemzetközileg releváns (indexált) publikációkra, illetve olyan nemzetközi projekteken való részvételre, mint például az Interdisciplinary Training on EU Security, Resilience and Sustainability és az Interdisciplinary Education and

Training on Hybrid Warfare Erasmus+ stratégiai partnerségi projektek. Vagyis eladható, nemzetközileg értelmezhető sikerekre van szükség, amelyek együttesen képesek létrehozni az úgynevezett Ludovika brandet.

● **Nemrég megalakult a Nemzetközi Stratégiai Osztály (NSO) is. Mi a feladata az új szervezeti egységnek?**

O. E.: A Nemzetközi Stratégiai Osztály a Rektori Tanácsadó Iroda részeként jött létre, mivel a rektori program kiemelt célkitűzésként határozta meg az egyetem nemzetköziesítését. Látni kell, hogy mindez folyamat. Ha elérünk egy szintet, akkor a jó minőségű szolgáltatás fenntartásán kell dolgozni, emellett pedig mindig lesznek olyan új elemek, amelyeket érdemes megvalósítani. Ennek megfelelően az NSO tevékenysége abban áll, hogy megvizsgálja, mi az, ami jól működik, és tovább kell folytatni, mi az, amin adott esetben változtatni kell, és mit érdemes kipróbálni a nálunk még nem létező, de külföldön már bevált „jó gyakorlatok” közül.

● **Mondana néhány konkrét példát?**

O. E.: Ha megnézzük a nyugat-európai egyetemek kampuszát, illetve holnapját, akkor azt láthatjuk, hogy sok helyen létezik – mind fizikai, mind virtuális értelemben – egy úgynevezett welcome centre a nemzetközi szereplők fogadására és a mobilitás segítésére, ezt egyfajta egyablakos ügyintézési rendszerként kell elképzelni, amelyhez hasonlót az NKE is létre kíván hozni. Ugyanakkor a Ludovika Campuson szerzett élményeket olyan további elemek is befolyásolják, mint a kommunikáció, ezért fontos például, hogy a Neptun rendszerben angolul is megjelenjen az oktatást érintő információk, de említhetném az olyan önreprezentációs csatornák angol nyelven történő rendszeres, tudatos frissítését is, mint az egyetem honlapja, a Facebook, a Twitter, a LinkedIn vagy éppen az Instagram profilja. A nyelvi kérdésekhez kapcsolódva az

NSO javaslatára a Szenátus elfogadta, hogy az idegen nyelven tartandó órák 1,5-ös szorzóval lesznek elszámolhatóak, amit nagyon fontos ösztönzőnek tartok az idegen nyelven meghirdetett órák növelése terén. A nagyobb kurzuskínálat ugyanis növeli az egyetem „abszorpciós képességét” csakúgy, mint további angol nyelvű szakok, illetve nemzetközi közös képzések indítása, amelyek szintén terveink között szerepelnek. Mindemellett olyan klasszikusabb jellegű nemzetköziesítési munkát is végzünk, mint a konferenciaszervezés, amely az oktatói, kutatói és hallgatói networking lehetőségek egyik legfontosabb platformját jelenti. Ennek jegyében november végére nagyszabású római jogi konferenciát szervezünk, amelyre az Amerikai Egyesült Államokból, Chiléből és a Dél-Afrikai Köztársaságból is érkeznek majd professzorok.

● **Az NKE speciális területeken képzést nyújtó intézmény. Mennyire lehet ez érdekes a külföldiek számára?**

O. E.: A Covid előtt azt tapasztalhattuk, hogy sok országból van érdeklődés az NKE képzései iránt, és úgy vélem, hogy sikeres marketing-stratégiával ez még tovább növelhető. A Víz tudományi Kar képzései például világviszonylatban is egyediek, és a klímaváltozás mindezt csak még inkább felértékeli majd. Az ÁNTK esetében az angol nyelvű mesterszakok mellett külön kiemelném a kiberbiztonsági területet, és biztos vagyok abban, hogy az RTK és a HHK is – e karok képzéseire még nem látok rá teljes mértékben – meg tudja határozni azt a képzési formát, adott esetben nemzetközi szervezetekkel (mint az említett CEPOL) együttműködve vagy doktori képzési szinten, amely tovább képes erősíteni nemzetközi jelenlétüket.

● **Az egyetemek versenyképességét tekintve az NKE nemzetköziesítési törekvése miben egyedi más egyetemekéhez képest?**

K. B.: Ahogy azt osztályvezető úr is említette, ha Magyarország felsőoktatási intézményeit tekintjük, az NKE az ország egyik legszebb és legmodernebb campusával rendelkező egyetem, ezenfelül nemcsak a magyarok, de a külföld számára is rendhagyónak számít, hogy a hazai és a nemzetközi közigazgatási, rendészeti és a honvédelmi, valamint a vízügyi szakemberek képzése egy intézményen belül folyik. Ebből a szempontból tehát unikálisak vagyunk. Nemzetközi képzéseinket tekintve pedig hatványozottan elvárás az a fajta nemzetköziesítés, amelyről fentebb beszéltem. De ami még inkább egyediségünket meghatározó szempont, az a személyes kapcsolatok kialakítására való törekvésünk. Miután idelátogat egy világhírű professzor, annak a hírét viszi a saját hazájába, amit itt megtapasztalt, ezért az NKE-ről kialakult kép kedvező alakításához kiemelkedően fontos a személyes kapcsolódások lehetőségeinek, alkalmainak megteremtése egyre szélesebb körben.

● **Mik a távlati célok?**

K. B.: Célkitűzésünk, hogy a mobilitási rátánkat növeljük, különösen a hozzánk érkező hallgatók és oktatók, kutatók vonatkozásában. A mi oktatóink, kutatóink, hallgatóink már tudják, milyen nagy lehetőség külföldi intézményekben tapasztalatot szerezni, most azt szeretnénk, hogy a korábbiakhoz képest még nagyobb arányban érkezzenek nemzetközi hallgatók az NKE-re, különös tekintettel azok, akik önköltséges módon vesznek részt magas színvonalú képzéseinken.

Ennek kibontakoztatásához viszont új módszerek kellene, mint például a hazai intézmények egyébként bevett gyakorlata, a bizonyos térségekre specializálódott „ügynökhálózatok” alkalmazása. Ez azt jelenti, hogy olyan személyeket vonunk be a nemzetköziesítés folyamatába, akik az adott térségből megfelelő előképzettséggel rendelkező, angolul jól beszélő hallgatókat tudnak bevonni az egyetemünkre. Ha több nemzetközi hallgató tanul nálunk, azzal nő az egyetem presztízse, és a nemzetközi rangsorokban való előrejutás is könnyebbé válhat.

Szerző: Sallai Zsófia

Fotó: Szilágyi Dénes

Nancy Pelosi amerikai házelnök tajvani látogatásával feldühítette Pekinget – olvasható a külföldi és a hazai médiában egyaránt. Mi az igazság, mi áll Kína és Tajvan konfliktusa mögött? Mi az Amerikai Egyesült Államok szerepe a kialakult helyzetben? Számíthatunk-e fizikai fegyveres akcióra? Tajvan szuverenitását nem a mi dolgunk meghatározni, azonban a nemzetközi és a magyar külpolitikai megnyilvánulások megértéséhez szükséges Tajvan Kínával folytatott – jórészt politikai – konfliktusának gyökereiről, aktualitásáról és az „egy Kína-politika” fenntarthatóságáról tájékozódunk.

Közel 160 kilométerre a délkelet-kínai partoktól fekszik Tajvan, amelynek területi hovatartozása hosszú idő óta kényes kérdés Kína számára. Az alig 36 ezer négyzetkilométernyi szárazfölddel rendelkező sziget a 17. században került először teljesen kínai fennhatóság alá, azonban az 1860-as években az első kínai–japán háborút követően Japán vette át az ellenőrzést, egészen a II. világháború végéig. A hidegháború évtizedei során a nyugati tömb országai az 1970-es évekig Tajvant ismerték el, és nem a szárazföldi kínai kormányzatot. Az ezredforduló után felgyorsult az elszakadás iránti vágy, és a tajvani baloldali párt nyíltan szembement az „egy Kína-politikát” hirdető helyi nacionalistákkal. Kína azonban nem nézte jó szemmel a

Fokozódó

„szakadár tartomány” vezetőinek ténykedését, és elfogadta az elszakadás elleni törvényt – amelynek értelmében akár nem békés eszközökkel, de meg kell védeni Kína területi integritását. Erre válaszul 2007-ben Tajvan kormánya határozatban mondta ki függetlenségét. Ebben a – nemzetközi politikák alapján – Kínán belüli konfliktusban időközben az Amerikai Egyesült Államok is egyre nagyobb szerepet kapott, azonban egészen napjainkig óvatosan fogalmazott saját stratégiai szerepvállalásával kapcsolatban. A helyzet aktualitásáról

Bartók Andrást, a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszékének oktatóját kérdeztük.

● **Az orosz–ukrán háború kitörésekor lehetett hallani, olvasni, hogy a tajvani elnökszöveg Kína esetleges Tajvan elleni inváziójáról beszélt. Mennyiben hasonlítható össze a két helyzet?**

Míg Oroszország és Ukrajna esetében testvérnépekről van szó, addig Kína és Tajvan lakossága egy nép, vagyis kulturális szempontból a kínai civilizációba tartoznak, viszont két külön entitásként vannak jelen. Hasonlóság, hogy az ukrajnai háború Putyinnak (orosz elnök) nemcsak Ukrajnához, hanem a Nyugathoz való viszonyáról is szól, vagyis a jelenleg regnáló hatalomnak a saját politikai narratívájáról alkotott képéről. Hatványozottan igaz ez a Kínai Kommunista Párt esetében, akinek vezetői úgy gondolnak Tajvanra, mint szakadár tartományra, amelyet – akár erővel is, de – egyesíthetnek Kínával. A fizikai realitás azonban nagyon más. Nem az erők egymáshoz való viszonyáról van szó, hanem a területi elhelyezkedésről. Mivel Tajvan sziget, a haderő nem tud felsorakozni szárazföldi határainál, nagyon bonyolult

feszültség a Dél-kínai-tengeren

kérdés, hogyan juttat át Kína erőket a tengeren, emiatt más a műveleti realitás, de a politikai kontextusban vannak hasonlóságok a két konfliktus kapcsán. Ukrajnának például nincs védelmi szövetségese, és Tajvan esetében is fennáll ez a probléma: mivel nem ismerik el államként, így nem tagja semmilyen „szerveződés” szövetségnek.

● **Ebben az esetben milyen védelmi háló áll(hat) Tajvan rendelkezésére?** Az ukránoknak nyújtott NATO-tagállami segítséghez hasonlóan Tajvan is számíthat valamiféle támogatásra. Az Amerikai Egyesült Államokban 1979-ben fogadták el a „Taiwan Relations Act” törvényét, amelyben kimondták: bár az USA Kínát ismeri el, hivatalosan nem tart fenn kapcsolatot Tajvannal, és ellenzi az erőszakos egyesítést, ha ez békés úton történik, azt elfogadja. Az USA hivatalos álláspontja az úgynevezett Stratégiai Kétértelműség: nem garantálja Tajpej felé, hogy katonai segítséget nyújt, de egyben nem garantálja Pekingnek, hogy konfliktus esetén nem avatkozik közbe. Ebben Tajvan helyzete más, mint Ukrajnáé, mivel utóbbi sosem kapott

még olyan kétértelmű ígéreteket sem, mint a távol-keleti társa.

● **Milyen világpolitikai és -gazdasági háttere van az USA álláspontjának?** Tajvan a világ 19. legfontosabb gazdasága és nagyon fontos beszállítója olyan technológiáknak, amelyeket máshonnan nem lehet beszerezni. A mikrochip-alapanyagok legfőbb gyártója, a TSMC (Taiwan Semiconductor Manufacturing Company) által alkalmazott technológia minősége sokkal előrébb van a kínai cégekénél. A másik fontos szempont az amerikaiak szövetségi rendszere, amelyet Európában a NATO, Ázsiában a kétoldalú szerződések biztosítanak. Ha egy kínai

invázió esetén az USA nem segítene Tajvannak, a többi ország – például Japán, Dél-Korea, a Fülöp-szigetek – jogosan tehetné fel a kérdést, vajon őket is cserbenhagyják? Itt megjelenik az USA hitelességi kérdése is. A harmadik perspektíva az amerikaiak azon geopolitikai hagyománya, miszerint az Amerikai Egyesült Államok fenntartja magának az igényt, hogy háború esetén, kihívó nélkül hozzáférjen a világtengekhez. Ehhez hozzátartozik, hogy »

a legfontosabb fojtópontokat az USA vagy szövetségesei uralják. Kelet-Ázsia tulajdonképpen a világ gazdasági motorja és legfontosabb piaca, termelőkapacitása, az ehhez való hozzáférés pedig tengeri szállítással történik. Ha átlépjük a Malaka-szorost, vagyis Szingapúrnál belépünk a Dél-kínai-tengerre, akkor látjuk, hogy valamennyi hajózási útvonal Tajvan mellett halad el. A kínaiak a csendes-óceáni amerikai katonai jelenlétet „első és második szigetláncnak nevezik”, az előbbi az USA egyértelmű szövetségi rendszere. Amennyiben Kína megszerezne Tajvant, megtörné ezt a geostratégiai formációt.

● **Az említett tengeri szállítmányozáson kívül milyen téren fontos még Kínának a tőle délre eső sziget birtoklása?**

Kínából érkezik Tajvanra az élelmiszer, a mindennapi árucikkek, így, ha levágnánk az északi nagyhatalomról, nem biztos, hogy a sziget lakossága fenn tudná tartani a mostani életszínvonalát. A másik oldalról viszont megannyi élvállalatnak sokszor a beruházója és a topmenedzsmentje is tajvani. A kínai gazdasági fejlődéshez ugyan nem elengedhetetlen Tajvan, de a jelen helyzetben meghatározó eszköz. Kereskedelmi szempontból mindkét fél profitál a kapcsolatból.

● **Az „egy nép”, azaz a társadalmi dimenzió és a civilizációs egyezések milyen politikai konfliktusokhoz vezetnek?**

A kulturális távolság nem nagy, és az identitásban is vannak összefonódások. Az 1980-as évektől a 2010-es évekig változó viszony állt fenn a két fél között. A 2010-es évek elejétől a Kínai Kommunista Párt szép lassan faragni kezdett a Tajvanhoz hasonló státuszban lévő hongkongi autonómiából, az ellenállással szemben pedig gumibottal szerzett érvényt az akaratának. Mindezt látva Tajvanon sokan elidegenültek Kínától.

● **Szóval a békés egyesítés céljából, de mégis a saját eszközeivel próbálta Kína az „egy Kína-elvet” érvényesíteni. Milyen**

politikát alkalmaznak a nemzetközi közösség tagjai ebben az esetben?

Hivatalosan tizennégy ország ismeri el Tajvant, azonban a világ nagyobb, fejlettebb gazdaságai tartanak fenn valamilyen képviselőt Tajpejben, és azok vezetőit nagykövetségként kezelik. Annak ellenére, hogy az államoknak nagykövete csak Pekingben van, az „egy Kína-politikába” belefér ez a kettőség.

● **Viszont ha Tajpejben nem tartanak fenn követséget, akkor kormánytag sem látogathatná, nem?**

Igen, de az amerikai házelnök nem tagja a kormánynak. Nancy Pelosi, a Kongresszus elnökeként ugyan a törvényhozás feje, ugyanakkor ő a harmadik az „elnöklési sorban”, vagyis rögtön az alelnök után az egyik legfontosabb politikai szereplő. A látogatás a kínai olvasatban ezért provokatív, ugyanakkor hozzá kell tennünk, hogy az „egy-Kína-politika” mellett is bevett gyakorlat volt, hogy a törvényhozás tagjai ellátogassanak Tajvanra. A Biden-adminisztráció a nyilatkozatok alapján ellenezte Pelosi látogatását, akinek tajvani útja nem állt távol eddigi politikai karrierjétől, hiszen évek óta heves kritikusa a kínai politikai és emberjogi problémáknak.

● **A mainstream médiában valóban sokan foglalkoznak a konfliktus lehetséges forgatókönyveivel. Ön hogyan látja, van esély a közeljövőben Kína részéről invázióra?**

Lehetne, hiszen az ukrajnai háború kitörése is ott volt a levegőben; viszont

jelenleg Kínának komoly kockázatokkal kell számolnia. A mostani – immár egyébként negyedik – „tajvani krízis” sok szempontból eskalációt jelent, de katonai „erőfitogatás” eddig is folyt Kína részéről, bizonyos becslések szerint az elmúlt években kínai vadászgépek naponta többször is „teszik tiszteletük” tajvani vagy éppen japán légvédelmi azonosítási zónákban. Kína elfoglalhat egyet vagy többet Tajvan távoli szigeteiből, ehhez már sokkal könnyebben ki tud alakítani magabiztos erőfölénnyel járó helyzeteket. A másik opció, hogy nem kockáztat egy várhatóan magas veszteségekkel járó inváziót, és Tajvant elzárja a külvilágtól, tényleges blokád alá vonja. A „stratégiai kétértelműség” doktrínája mellett a kínai katonai tervezésnek valószínűleg a legrosszabb esetre készülve azzal is számolnia kell, hogy az USA valamilyen módon közbeavatkozik.

● **A kínai forgatókönyvek mindegyike meglehetősen összetett képet alkot.**

Igen, Kína nyolc-tíz év múlva készen állhatna a teljes körű invázióra, de addig a többi szereplő sem pihen, így előfordulhat, hogy kiegyenlítődnek az erőviszonyok. A legvonzóbb célpont valószínűleg a Penghu-szigetecsoport, amely könnyen válhat Kelet-Ázsia „Krim félszigetévé.” Egy békés országegyesítés persze Peking számára sokkal kedvezőbb lenne, viszont a korábbi és mostani erődemonstrációk egyelőre azt a lélektani hatást hozták, hogy a tajvani lakosság jelentős része inkább távolodna a kínai politikai vezetéstől. Az „egy ország két rendszer” ajánlat egyre kevésbé vonzó.

Szerző: Pap Melinda

Fotó: MTI/EPA/Ritchie

B. Tongo

Gázválság Európában

18 fokig fűthető közintézmények Magyarországon, 19 fokig Németországban, az európai energiavállalatokra kivetett különadó – Európában jelenleg gázválság zajlik.

A Távol-Keleten, az amerikai kontinensen és a glóbusz többi pontján hasonlóan megemelkedtek az energiaárak, de nálunk – földrajzi kiszolgáltatottságunkból fakadóan – jelentős változásoknak lehetünk tanúi és sok esetben elszenvedői. A hűvös őszi, sötét esték beköszöntével egyre aktuálisabbá váló gázellátási problémákról, a fűtési szezon kihívásairól, illetve mindennek politikai hátteréről Deák Andrással, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem

Stratégiai Védelmi Kutatóintézetének tudományos főmunkatársával beszélgettünk.

● **A médiában elterjedt hírek alapján Magyarországnak nem kell annyira tartania az energiahánytól, mint a többi európai államtól. Valóban így áll a helyzet? Mennyire súlyos válságról van szó?**

Jelenleg európai gázválságról beszélhetünk, amelynek két komponense van: egyrészt 10-15-szörös áremelkedés, másrészt komoly hiány. Az energia beszerzése nemzetközi árstandardok mellett zajlik, így az import árproblémája nagyjából egyenlően sújt mindenkit. A fizikai energiahány tekintetében vannak jelentősebb eltérések az európai országok között,

ennek hátterében külpolitikai okok állnak: az Oroszországból érkező gázellátás dedikált, hiszen az exportor határozhatja meg, kinek ad, és kinek nem – ezért Európa keleti felén számottevő gázhiányról van szó. Az ár vonatkozásában nem, de az ellátás kapcsán Magyarország valamennyire külön tud mozogni az európai államok többségétől.

● **Milyen úton jutunk, illetve jutnak európai szomszédaink gázhoz?**

Európába hagyományosan négy nagyobb útvonalon keresztül érkezett az orosz gáz. A legnagyobbat, a Balti-tenger alatt futó Északi Áramlatot,

valamint a Fehéroroszországon és Lengyelországon keresztül szintén Németországba érkező Jamal gázvezetéket nemrég leállították. Az Ukrajnán átvezetett Testvériség vezeték segítségével Szlovákiába, Ausztriába, Csehországba exportált gáz kétharmadára csökkent. Magyarország szempontjából a balkáni útvonalon érkező energiaellátást kell leginkább figyelembe vennünk. Összességében az Európai Unióba (EU) korábban szállított gáz mindössze durván negyede-ötöde maradt meg, ugyanakkor ez sem biztos a jövőre nézve. Ekkora mennyiség önmagában nem elég ahhoz, »

hogy Európában gondtalanul átvészeljük a következő telet.

• **Milyen megoldás jöhet szóba az EU szempontjából?**

Infrastrukturális problémák jelentek meg az EU-ban: ha Oroszországtól nem érkezik gáz, akkor más módon kell megoldani az energia előállítását. Az Unió elsősorban az árképzésre koncentrál, de véleményem szerint a kontinentális ársapka bevezetése erős sérelmekkel járna a tagállamok számára. Ugyanakkor ennek meghatározása nehéz feladat. Nemcsak a különböző szintű lakossági érintettség, a fogyasztók és termelők eltérő érdekei jelentenek problémát, de az a tény is,

hogy leginkább az ázsiai importőrökkel folytatott globális versenyben kellene meghatározni lehetőleg a mostaninál alacsonyabb árat. Amennyiben ez túl alacsony, Ázsiába megy a földgáz, és csak súlyosbodik a hiány, amennyiben pedig túl magas, akkor nincs sok értelme mindennek. A korábban említett ellátási okból nem látom érdemi elképzelésnek az orosz gázra kivetendő korlátozást.

• **Az orosz gázpiac jórészt lefedett, az eddig viszonylag megbízható üzleti partnerként tevékenykedő Gazprom látszólag a minél kedvezőbb, rövid távú haszonszerzésre koncentrál. Meddig tartható fenn ez az állapot?**

Lassan megszűnik az 1960-as évek óta kialakult stabil gázipari kapcsolat Oroszország és Európa között. Ez vesztes-vesztes szituáció, nem túl kecsegtető gazdasági következményekkel. Az oroszoknak viszonylag jelentős gázmezők maradnak kiaknázatlanul, közel 120-130 milliárd köbméteres termelési kapacitást kellene átírányítaniuk, de nincs hova. Emellett Európa is rosszul jár, mivel előfordulhat, hogy le kell állítani az ipari termelést és csökkenteni a lakossági fogyasztást. Eddig az orosz gáz tartotta alacsonyan az európai árakat, ezért hosszabb távon átértékelődnek az energiafelhasználások, a kontinensnek pedig a cseppfolyós gáz vételezésére kell összpontosítania, amelynek jelentősen magasabb a beszerzési ára.

• **Ha már a gázon túli energiaforrásokról van szó, beszélnünk kell az atomenergia átértékeléséről is. Mi a helyzet a német Energiewendével és a szénfelhasználással?**

Németországban a zöldek pártalkotó ígérete volt az atomerőművek leállíttatása, és ehhez az 1980-as évek óta konzervensen tartják magukat. Mivel a német szövetségi kormány legnépszerűbb koalíciós partneréről beszélünk, nehéz lenne megváltoztatni az álláspontjukat. A szén visszakapcsolása logikus lépés ebben a helyzetben, kimondottan a németek esetében, akik az egyik leghosszabb kivezetiési idővel (2038-ig) rendelkeznek a Green Deal-en belül, ennek azonban nagyrészt szociális okai vannak.

• **Az Európai Uniót illetően beszélünk az ársapka bevezetéséről, és az Ibériai-félszigeten láthatunk már erre kormányzati példát is. Mi a véleménye a kormányzati beavatkozásokról?**

Ársapka és ársapka között van különbség, de mind a gáz, mind a villany kapcsán olyan mértékű áremelkedésről beszélünk, amit nem lehet ráengedni a lakosságra, sőt, szerintem a vállalkozásokra sem. Közép-Európában,

főleg Németországban szubvenciós megoldásokkal találkozhatunk; azonban, ha valami importból származik, azt nehezebb szabályozni. Az Európai Parlament által megszavazott „hatos csomag” értelmében az év végétől az orosz nyersolajimport tilalmával, 2023 februárjától pedig az olajtermék embargójával kell számolnunk. Leginkább ez utóbbinál merülhetnek fel ellátási problémák. Ez még úgy is érinthet minket, hogy a vezetékes olajimport kikerült a jogszabály hatálya alól.

• **Mi merülhet fel az Oroszországból származó gáz alternatívájaként?**

Hosszú távon a csöves vezetéken keresztül érkező gáz fő helyettesítője a cseppfolyósított gáz (LNG), esetleg más vezetékes import lehet, amely teljes mértékben képes pótolni a kieső behozatalt. Előbbi vonatkozásában a remény a tengeri szállításban van. Az LNG-piac azonban viszonylag lassan növekszik, ezért időbe telik az átállás, közel négy évre van szükség a hatalmas mennyiségű orosz csöves gáz pótlására. Az időbeli szűk keresztmetszet mellett a fogadó terminálok hiánya szintén problémát jelent, valamint ugyanezen infrastrukturális okokból kifolyólag a globális piac felvevőképessége korlátozott.

• **Megoldás lehet ebben az esetben a megújuló energiát termelő szél-erőművek és napelemek támogatása? Hogyan lehetne Magyarország rezilienciáját növelni?**

A földgázt leginkább az ipari, a villamos energetikai és a lakossági ellátás során hasznosítjuk; ez mind olyan terület, amely közül leghatékonyabban az utóbbi esetben alkalmazhatunk megújuló energiaforrásokat. Azonban ehhez csökkentenünk kell a fogyasztást, és nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk a szigetelésre. A villamosenergia-termelés kapcsán azért vagyunk nehezebb helyzetben, mivel az áramot akkor lehet felhasználni, amikor termelődik, és jelenleg még nem tudjuk

a napenergiát télre elraktározni és akkor felhasználni. Kritikus helyzet áll fenn: ma, Magyarországon – a tavalyi adatok alapján – a teljes energiaigény 1,4%-át fedezte a szél- és napenergia; ha ehhez hozzávesszük a geotermikus energiát, akkor is mintegy 2%-ról beszélhetünk csupán. A hűtés, fűtés, használati melegvíz előállítása több mint 20%-át teszi ki a hazai energiafelhasználásnak. Magyarországon

elsősorban a megtakarítást, a szigetelést és a fogyasztáscsökkentő intézkedések bevezetését látom hatékonyak, ebben az évtizedben szerintem ezzel kell törődnünk. A 2030-as évektől kezdhethetjük el ténylegesen kiváltani a földgázt más megoldásokkal.

Szöveg: Pap Melinda

Fotó: MTVA/Oláh Tibor

Aszályos idők

A magyarországi aszályos periódusok 1990 óta növekednek. Az utóbbi évekre jellemző, hogy ritkábban, de egyszerre nagyobb mennyiségű csapadék hullik, ami viszont nem tud jól hasznosulni. De vajon az idei nyár csak ízelítő volt abból, ami ránk vár? A témáról Hetesi Zsolttal, a Nemzeti Községi Egyetem Víz tudományi Karának egyetemi docensével, Kovács Péter egyetemi adjunktussal és Bíró Tibor dékánnal beszélgettünk a Ludovika TV Közért című műsorában.

Az 1901 óta tartó mérések közül az idei volt a legszárazabb egybefüggő hét hónap Magyarországon, amelynek következménye a körülbelül 150 mm csapadéknak megfelelő talajvízhiány. „Ennek hatására a talaj víz megtartó képessége is jelentősen csökken, repedések képződnek, több helyen akár alkarnagyságú mélyedésekkel lehet találkozni.” Hetesi Zsolt szerint az okok három csoportra oszthatók. „Az első emberi eredetű. Ez a gyors éghajlatváltozás már nem a természetes folyamatok eredménye. Ennek egyik következménye

a szélsőségek gyakoribb előfordulása. A modellek már húsz éve jelezték, hogy a csapadék ki fog szorulni a vegetációs időszakból, és télre, illetve ősze várható, ezt látjuk most. A második egy tartós időjárási jelenség. Hetekre anticiklon ült a Kárpát-medence fölé, és nem engedte, hogy nyugat felől megérkezzenek a hidegfrontok, amelyek nyáron csapadékot szoktak hozni. A Duna vonaláig még csak-csak esett az eső, keletre azonban már kevésbé. A harmadik ok a felszínborítás, a felszíni párolgás és a felszínközeli hőmérséklet kapcsolata. Amikor egy terület

döntően erdővel borított, a párolgás is nagyobb. Ugyanennek köszönhetően a hőmérséklet kisebb, és kondenzációs magok is megjelennek a levegőben.” Tehát, ha páradús levegő érkezik a terület fölé, akkor az lehűl, és elkezd esni az eső. Ez az úgynevezett biotikus pumpa. „Működésének lényege, hogy ha az óceán partjától viszonylag folyamatos erdőborítás található a kontinens belseje felé, akkor az beszállítja az esőt, »esőfutószalag« keletkezik.” „Nincs már időnk, egy-két hasonló évet nem fog kibírni a mezőgazdaság és a táj

A LiDAR TECHNOLÓGIA

- A LiDAR technológia egy repülőgép, egy lézertáv mérő és a GPS navigációs rendszer házásságából született, amely egyes rendszereknél még inerciális navigációs rendszerrel is kiegészül.
- A hiperspektrális távérzékelési technológia alkalmazásával nyert felvételek az emberi szem számára láthatatlan tartományban is tartalmaznak információt, így lehetőség nyílik a látható és közeli infravörös tartományban is különböző vizsgálatok elvégzésére.

sem. A mezőgazdaságot fel kell készíteni, hogy alkalmazkodóképesebb legyen szárazabb csapadékvizonyokhoz. Váltani kell olyan növényekre, amelyek jobban bírják a nedvesség hiányát, illetve jobban gazdálkodnak annnyival, amennyi adott számukra. Ilyen növény például a cirok. Persze nem természet mindenki cirkot az országban, de az Alföldön ezt érdemes lesz átgondolni a következő időszakban. Olyan mezőgazdasági gyakorlatokat kell követni, amelyek a talajt a művelés után rögtön lezárják. Ha eltörjük a hajszálcsöveket, megóvjuk azt a vízmennyiséget, amelyet a termőföld kapott, és ha a talaj szerkezetes, akkor még a következő esőt is el fogja nyelni. A jövőben olyan vízgazdálkodási gyakorlatot kell követni, amely mesterséges tározótestekkel és természetes táji elemekkel rendelkezik, rehabilitálva valamelyest az egykori ártéri gazdálkodást, amely Magyarországon az 1700-as évekig elterjedt volt. Ez a tavaszi nagyvízi hozamokat részben itt tartja és azokat a tájban tárolja, a táj pedig pufferként lassan adagolja a környező területeknek; illetve a vizet mesterséges tározótestekből öntözéssel adják vissza a szántóföldeknek.”

A jelenlegi vízgazdálkodási kihívások nem csak a mezőgazdaságot érintik, és az árvizek – ugyan ellentétesen – megegyező mértékű felkészültséget igényelnek. Magyarországon legutóbb

2013-ban volt nagy árvíz. Törvényszerű, hogy hamarosan egy újabb hasonló helyzettel kell szembenézni. Ennek pontos idejét megjósolni lehetetlen, és a klímaváltozás következtében még szélsőségesebb jelenséggel kell számolni. Erről a felkészültségről kérdeztük Kovács Pétert a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság vízrajzi szakágazati vezetőjét, az NKE VTK adjunktusát. A 2013-as dunai árhullám néhány napos csapadéktevékenység következtében jött létre – emlékeztetett az adjunktus. Akkor öt nap alatt 120-130 mm csapadék hullott a folyam felső, alpi vízgyűjtőin, ezzel jelentős vízszintnövekedéssel járó – egyébként itt a magyarországi szakaszon minden eddigi rekordot megdöntő – árhullám alakult ki. Ez az árhullám Nagymaroson 751 cm-es vízállással tetőzött. Kovács Péter elmondta: mivel magát az árvizet megelőzni nem tudjuk, a védművek magasításával, illetve új árvízvédelmi rendszerek kiépítésével készülhetünk fel rájuk. Ennek megfelelően 2013 óta több településen is árvízvédelmi mobilfal-rendszerek létesültek. Vízgazdálkodási és hidrológiai szempontból az árvizek és aszályok természetes jelenségek, a vízügyi ágazat számára mindegyik megoldandó feladatokat generál. „Azzal is foglalkoznunk kell, ha túl nagy vízszintek

alakulnak ki, és azzal is, ha azok alacsonyak, de az általuk okozott problémák nyilván más jellegűek. Árvizeknél meg kell védenünk az egyes területeket az elöntéstől, míg aszály esetében felmerülhetnek olyan vízgazdálkodási problémák, hogy bizonyos területeken nem áll rendelkezésre elegendő vízmennyiség. Ez jelenthet öntözővíz-, ivóvízszükségleteket, de szennyvízbevezetések esetében hígítóvíz-szükségletet is. Folyamatos vízrajzi méréseket kell végezni azért, hogy a feladatainkat megfelelően tudjuk ellátni ezekben a helyzetekben is. Napjainkban inkább a kisvízes helyzetről beszélhetünk, de biztos, hogy a jövőben árvizek is ki fognak alakulni.” Az utóbbi évtizedek tapasztalata alapján például a Duna vízjárása egyre szélsőségesebbé válik – jelentette ki Kovács Péter. „Ez azt jelenti, hogy viszonylag rövid időszakon belül előfordulhatnak rendkívül kis vízszintek, illetve akár rekordot döntő árhullámok is a folyón.” Erre jó példa a húsz évvel ezelőtti két év, 2002 és 2003 esete. 2002. augusztus 18-án Budapesten három centiméterrel megdöntötte az akkori maximális vízállásrekordot a Duna vízszintje, majd egy évvel később, 2003. augusztus utolsó napjában majdnem kisvízrekordot döntött a folyó ugyanabban a szelvényben. „A Magyar Vízrajzi Szolgálat és a Magyar Vízügy immár mintegy 150 éves szakmai tapasztalatok alapján fel van készülve »

arra, hogy ezeket a kihívásokat megfelelően kezelje” – hangsúlyozta Kovács Péter. Minden mindennel összefügg. Ez különösen igaz környezetünkre, a növény- és állatvilágra, és természetesen igaz az aszály-árvíz kapcsolatra is. A jövő árvízi biztonságához biztosítani kell a hullámterek vízlevezető-képességét, a helyzet azonban korántsem egyszerű, és az ügyben komoly feladat hárul a Víztudományi Karra is. A közeljövő kihívásairól Bíró Tibor, a kar dékánja beszélt.

„Az utolsó nagy, 2013-as árvíz óta igazából csak kis vizekkel küzdünk, és ez elég nagy gond” – fogalmazott a dékán. A folyók hullámtereinek állapotát folyamatosan vizsgálni kell, mind a kis vizek, mind a nagy vizek miatt. „Utóbbi esetben az árhullámok levonulását akadályozza, mivel nem elegendő a hullámterek levezető-képessége. Kis vizek idején bizonyos helyekre nem jut el a víz, nem tudja átöblíteni a holtágakat, holtmedreket, mellékágakat, azok szinte állóvízzé válnak, és rohamosan romlik az ökológiai állapotuk. A Duna esetében az anyameder folyamatosan mélyül, az egyre növekvő szintkülönbség miatt pedig még nehezebben jut be a víz az érintett ágakba.

A legnagyobb gondot az jelenti, hogy a hullámterekben található vegetáció sem kap elég vizet, és mióta ilyen kis vízborítások fordulnak elő, azóta megjelentek a keményfás részek. Ez az árvízlevezető-képesség szempontjából rendkívül káros – hangsúlyozta Bíró Tibor. – Pláne úgy, hogy a megváltozott aljnövényzet is nehezíti ezt a folyamatot. Gyakorlatilag egy hullámtéri »dugó« alakul ki, amely megakadályozza a víz lefolyását. Ugyanaz a vízhozam jóval nagyobb vízállással vonul le, ez jelenti a problémát. Biztosítanunk kell a hullámterek vízlevezető-képességét, a jövő árvízi biztonsága ugyanis ettől függ. A Víztudományi Karon többek között arra vállalkoztunk, hogy a hullámtereket minősítjük, indexáljuk és megvizsgáljuk a különböző beavatkozások hatásait.” Ez egyrészt morfológiai felmérésből áll, amely lézerrimpulzussal működő, LiDAR-eszközök segítségével megvalósítható, illetve orto-felvételzéssel, amely tipikus légi-geodéziai megoldás

ahhoz, hogy könnyen, gyorsan készítsünk digitális terepmodellt nagy kiterjedésű felületről. „A vízzel telt mederben nem tudunk levegőből mérni, ahhoz vízben kell úsztatnunk egy drón hajót. A vízben és a vízmentes részeken elkészített felvételek eredményeit ötvözzük, és ebből készítjük el a digitális medermodellt.” A vizsgálat homlokterében a növényzet minél pontosabb felmérése áll. „Látnunk kell a lombkoronaszinteket, be kell látnunk a közepes szintekre, de a cserjeszintbe is. Sőt, alatta a lágyszárú növényzetet is fel kell mérnünk. A LiDAR- és hiperspektrális felvételezés ötvöztetésével a fajok is szétválogathatók. A megkapott eredményeket követően látható lesz, hogy milyen beavatkozásokra lesz szükség az egyes területeken, a felmérésre váró helyszínek száma pedig nem kevés” – összegezte a vizsgálat jelentőségét Bíró Tibor.

Szerző: Pálfalvi Zoltán
Fotó: MTVA/Oláh Tibor,
H. Szabó Sándor

„Hej, ha én is köztetek mehetnék, szép magyar vitézek, aranyos leventék!”

Az Orczy-parkot járva szembeötlik, amint daliás fiatal emberek szorgosan tisztogatják a tó vizét, és csak a hátukon olvasható felirat jelzi, hogy a Ludovika Huszár Díszszakasz kötelékébe tartoznak. A Díszszakasz számára ugyanis a hagyományörzés túlmutat a fess ruházaton és a kiboxolt csizmán. Az egykori Ludovika Akadémia szellemiségét a szakasz tagjai a külsőségek mellett magas szintű szakmai tartalommal és tudatos, példamutató hozzáállással igyekeznek továbbvinni.

Kollár Csaba r. őrnagy, a Ludovika Huszár Díszszakasz parancsnoka egyben a Ludovika Huszár Lovarda lovasszakmai igazgatóhelyettese, céljai közé tartozik az egykori Ludovika Akadémia eszmerendszerét továbbadni a fiatalságnak. Karizmatikus vezetőként e nemes küldetés élén lovagol. Nem harcra küldi embereit, azt kiáltva: előre!, hanem meghatározza a célt, kijelöli az utat, majd így szól: utánam!

● A lovardába lépve úgy érezzük, háborítatlan, békés szigetre kerültünk. Honnan ez a nyugodt légkör?

Természetesen az irodai munka is a feladataink közé tartozik, de a több mint 20 egyedből álló lóállomány fenntartása és minden egyéb, a lovarda üzemeltetési feladatait ellátó tevékenységünk az év 365 napján, hétfőtől vasárnapig tart, ami más életvitelt, más életritmust »

követel. Nálunk jóval korábban kezdődik és jóval később ér véget a nap, nemcsak a lovak ellátása miatt, hanem például a Díszszakasz tagjai a munkaidejük előtt vagy után, saját szabadidejükben érkeznek a számukra kötelező edzésekre. Aki mindezt örömmel vállalja, az nemcsak szereti a hivatását, de azt is tudja, hogy itt dolgozni, ahol a nagy lovas és katona elődök is üzték a hivatásukat, megtiszteltetés. Büszkék vagyunk arra, hogy aki hozzánk betér, egy kicsit a kerítésen kívül hagyja az e-mailek rohanó világát, átszellemül, és lassan tudatosul benne, hova érkezett. Mert a lovak jelenléte mellett a vitrinek tartalma és a dekoráció eszébe juttatják, milyen szellemiséget képviselt annak idején a Ludovika Akadémia.

● **Rendőrtisztként hogyan került az NKE Ludovika Huszár Lovarda lovaszakmai igazgatóhelyettesi székébe?** Hivatásos rendőr, rendőr őrnagy vagyok. A lovas rendőröknél szolgáltam tizenegy évig, a lovarda átadásakor vezényeltek át ide, és bíztak meg az egység felépítésével, vezetésével. Négy évvel ezelőtt, 2018 tavaszán ketten álltunk itt az aznap dolgozó biztonsági őrrrel, majd belevágtam a munkába. Tehát a feladatom onnantól, hogy az istállót fel kellett tölteni lovakkal – ennek során törekedtünk rá, hogy Magyarországon vásárolt magyar fajtájú lovak legyenek –, egészen odáig tartott, hogy én válogattam ki a Hadtörténeti Intézet és Múzeum fényképeit, amelyek

a lovardában láthatók és a Ludovikához, a lovas kiképzéshez kapcsolódnak. Gyakran elhangzik, hogy a magyar lovas nemzet. Azért, hogy a lovaskultúránkat megismerjék az emberek, sokat kell tennünk. Ezt a tevékenységet nem kizárólag hagyományörzésnek nevezném, hanem inkább a magyar lovaskultúra minél szélesebb körben való hiteles megismertetésének. Az egyetemi lovasoktatások mellett idetartozik a díszelgéstől és a hagyományörzéstől kezdve az edzőtáborokon és versenyeken keresztül a lovas rendezvények szervezésén át a lovas klubestekig minden lovakkal kapcsolatos tevékenység. Természetesen ez csapatmunka, amelyben minden egyes dolgozó kiveszi a részét a lovardában, kiegészítve azokkal, akik az NKE falain belülről és azokon kívülről is segítik megvalósítani céljainkat, és újraéleszteni, továbbadni az egykori Ludovika eszméit.

● **Említette az egyetemi feladatokat. Hogyan kerül egy NKE-s hallgató a nyeregbe?**

Minden tanév első félévében a HHK-s és RTK-s hallgatók kötelező alap lovasképzésen vesznek részt. Ebben a félévben hozzávetőleg 385 hallgatónk lesz, plusz azok az ÁNTK-s hallgatók, akik szabadon választható tantárgyként veszik fel a lovaglást. Minden tanév második félévében pedig a HHK és az RTK hallgatói számára lesz szabadon választható tantárgy a lovaglás,

amely szintén heti rendszerességű foglalkozás. Igyekszünk mindenkit a saját tudásszintjéhez mérten oktatni, illetve a fejlesztést kisebb csoportokban végezzük. Itt szeretném kiemelni, amit bár mindenki tud, mégis néha elfelejtene: a lovak élőlények, nem gépek. Ami azt jelenti, hogy nekünk arra is oda kell figyelni, hogy elkerüljük a túlterhelésüket. Nyáron voltak a pihentetések, a lovas edzőtáborok, és most, szeptemberben kezdődik újra az év, és újraépülnek feladatköraink, a tanrendi lovasoktatás kötelező és szabadon választható edzései mellett természetesen a Díszszakasz edzései.

● **Kik léphetnek be a Díszszakaszba?** A Díszszakasz tagjai az NKE egykori, jelenlegi vagy leendő hallgatói. Én is így lettem a szakasz tagja, itt végeztem az RTK-n. Korábban csak aktív hallgatói jogviszony megléte esetén lehetett hozzánk csatlakozni, ezen a megkötésen annyit változtattunk, hogy azok, akik a közeljövőben hallgatói viszonyba kerülnek az egyetemmel, és vállalják, hogy elvégzik az NKE valamelyik képzési formáját, továbbképzését, tanfolyamát, szintén tagok lehetnek. Ennél is jelentősebb változás, amelyet az idei évben vezetünk be, hogy a korábban

kizárólag férfiakból álló szakasz kibővült a patróna tagsággal. A patrónák hölgyek, akiket az egyenruhában való megjelenés kivételével, a többi taggal azonos jogok illetnek, és kötelezettségek terhelnek. Magyarul lányokat is szívesen látunk, akikre huszáruhákat azért nem adunk, viszont az adott kornak megfelelő női ruházatban ülnek a lovon. Jelenleg a Díszszakasz létszáma 12 fő huszár és 4 fő patróna, az idén 15 fős vonulásra képes lovas egységet kívánunk fejleszteni. Az egység rendelkezik egy I. világháború korabeli eredeti ezredkürttel, valamint a kornak megfelelő huszárfelszereléssel, vagyis a magyar királyi budapesti 1. honvéd huszárezred 1914-ben rendszeresített egyenruháját és fegyverzetét viseli.

● **Milyen céllal jött létre a Ludovika Huszár Díszszakasz?**

A Díszszakaszt 2015-ben Dr. Gál András Levente hívta életre, megalapítására kettős alkalom szolgált. Egyrészt az I. világháború 100. évfordulója, másrészt az a tény, hogy 2018-ban az egyetem birtokba vette a Magyar

Királyi Honvéd Ludovika Akadémia épületeit, így a Díszszakasz otthona az NKE lovardája lett. A lovarda az országban egyedülálló, európai viszonylatban is kivételes huszárlovardaként működik, mivel a gyalogosan és lóval is díszelgő alakulat képzése mellett nálunk lovasiskolai szolgáltatás is zajlik. Ez utóbbi az említett NKE-hallgatók lovasoktatása, amely jelentős mennyiségű feladatot ró ránk.

A Díszszakasz elsődleges feladata a díszelgés, de fontosnak tartom elindítani a szakasz tevékenysége révén a gondolatébresztést, amelyet a példamutatás eszközével igyekszünk elérni a volt Ludovikások eszmerendszere, szellemisége jegyében. Ennek a tevékenységnek része egyebek mellett az Orczy-tó tisztítása, vagy jártunkban-keltünkben a szemét összeszedése, attól teljesen függetlenül, hogy ez kinek a feladata. Összességében a Díszszakasz célja a ludovikás elődök, illetve az örökénytábori lovaglótanárok méltán világhírű hagyományainak ápolása, de nem kizárólag klasszikusan, hanem,

ahogy említettem, a formai értelemben vett hagyományörzésen túl tartalmi oldalról is a legjobbra törekszünk.

● **Mi a legfontosabb vezérelv a napi munka során?**

A munkanapjaim korán kezdődnek és későn érnek véget. A Díszszakasz elméleti és gyakorlati képzése, valamint a vezetéssel járó irodai munka mellett, ha kell, besegítek a szabadon választható tantárgyak oktatásába beugró edzőként. A feladataim mellett azonban naponta lovagolok is, és úgy gondolom, vezetőként bizonyos munkafolyamatokban mindenképpen részt kell vennem. Mert ha nem teszem, akkor egyrészt nem kapok valós képet a lovarda működéséről, másrészt nem leszek hiteles a saját beosztottjaim, lovasaim előtt. Én nem azt a mondatot tartom, hogy előre, hanem azt, hogy utánam. De ahhoz, hogy én elől tudjak járni, előre tudjak menni, és elvárhatom, hogy kövessenek, példát kell mutatnom.

Szerző: Páhy Anna

Fotó: Szilágyi Dénes

Egy ugrásra a dobogó legfelső fokától

Eszter, Edward és Attila között már az első pillanatban látszik az összhang. Rövid idő alatt el is készülnek a képek az interjúhoz, ami annak is köszönhető, hogy Attila mellett állva, sapkájával legyezve vonja magára Edward figyelmét a tökéletes képhez. Edző és tanítványa tizenöt éve dolgoznak együtt, jelenlegi lovuk pedig hat éve csatlakozott hozzájuk. A hosszú évek kitartó közös munkáját nemrég ismét siker koronázta: a legutóbbi országos díjugrató bajnokságon második helyezést értek el. Ennek apropóján beszélgettünk a Ludovika SE díjugrató lovasával, Mernyei-Bobok Eszterrel és edzőjével, Janik Attilával.

- Mindössze egyetlen másodperc választotta el a dobogó legfelső fokától a szeptember első napjaiban megrendezett – háromnapos – Fiat Díjugrató Országos Bajnokságon, az amatőr lovasok 125 centiméteres kategóriájában. Hogyan emlékeznek vissza a versenyre?

Mernyei-Bobok Eszter: Az első napon negyvenen indultunk, de a verseny végére már csupán öten maradtunk, akik mindhárom pályát hibátlanul teljesítettük. Végül összevetésben is sikerült verőhiba nélkül lovagolnom, de így is egy hajszálon múlt az első hely. 2019 óta másodjára értem el egyéniben második helyezést. Alapvetően minden évben az a célom, hogy eljussak az országos bajnokságra és ott eredményesen szerepeljek. Most nagyon elégedett és boldog vagyok!

Janik Attila: Nagyon örülök, hogy Eszter jól szerepelt! Nem volt könnyű bajnokság, hiszen több napon keresztül versenyeztek: három nap, három pálya, a végén pedig azok maradtak hibátlanok, akik egyenletes teljesítményt nyújtottak; közöttük egy gyorsasági összevetés (negyedik pálya) döntött az első helyről. Eszter a legjobb idővel vágott neki a döntőnek, és az összevetésben is ő indult utolsóként.

A végén azonban fejben dől el minden. A lovason múlik, hiszen a lovak nem tudják, hogy éppen edzőversenyen vannak, vagy egy bajnokság döntőjében. Eszter nagyon jól bírta fejben, maximálisan kihozta magából és a lóból is, amit azon a napon lehetett. Persze mindig lehet gyorsabban is teljesíteni a pályát, de ott felmerül a hibázás lehetősége: meg kell találni az egyensúlyt a gyorsaság és a hibátlan teljesítés között.

- **Hogyan néz ki egy díjugrató bajnokság?**

M-B. E.: Általában tíz-tizenkét ugrásból áll egy pálya, amelyeket hibátlanul és időre kell teljesíteni. Az említett versenyen 120 és 125 centiméteres akadályok voltak, de természetesen léteznek különböző nehézségű pályák is, amelyek nehézségi foka nem csupán az akadályok magasságától függ; sokféle technikai feladat elé tudják állítani a versenyzőket. A legutóbbi bajnokságon három egymást követő napon kellett lovagolni a pályákon.

Az eredmények összesítése után, a szerzett hibapontok (például leütött akadály) figyelembevételével kialakult egy sorrend. Az azonos hibaponttal álló versenyzők negyedik körben összevetést lovagoltak, amelyben a leggyorsabb, legkevesebb hibaponttal rendelkező versenyző győzött.

- **Régóta dolgoznak együtt...**

M-B. E.: Pontosan tizenöt éve lovagolok Attilánál, a legelső futószáras edzések óta ő tanít. Számos pályán, különböző lovakkal, sok kihíváson keresztül kísért. Legelőször póniversenyeken indultam, majd nagy lovon, korosztályos versenyeken. Ebben az időszakban két-három lóval is versenyeztem, ami nagyon hasznos volt, hiszen rövid idő alatt nagy tudásra és gyakorlatra tettem szert. Jelenleg felnőtt amatőr kategóriában indulok. Míg gimnázium alatt havonta két-három versenyen vettem részt, addig mára kéthavonta indulok egyen, ami elsősorban a bajnokságokra való minősítéshez szükséges. »

● **Az edzéseken kívül a lovak gondozása is a felkészülés része?**

M-B. E.: Igen, kezdve a heti öt-hat átmozgatástól – természetesen – az előtte-utána tisztántartásig és takarmányozásig. Ez utóbbival bértartásban nem kell foglalkoznia a lovasnak, csupán a lóra szabott egyéni táplálékkiegészítőket kell hozzáadnia az étrendhez. Mivel a lovak egyik legérzékenyebb pontja a lábuk, kiemelt figyelmet kell fordítani a paták, ínak és ízületek ápolására is.

● **Hogyan zajlik a bajnokságra való felkészülés?**

M-B. E.: Hétről hétre folyamatosan edzünk; ennek része a síkmunka és az ugrómunka is. Egy lóval legalább heti öt alkalommal kell dolgozni: fel kell ülni a hátára, mozgatni kell; már csak azért is, mert ha ez nem történik meg, akkor az rövid időn belül egészségügyi problémákat okozhat az állatnak. De természetesen nem csupán fizikailag,

mentálisan is edzeni kell a lovat és a lovast is. Ezek mellett részt veszünk felkészítő versenyeken is.

J. A.: Ahogy Eszter említette, hosszú ideje dolgozunk együtt; gyerekkorában sokkal intenzívebb volt a közös munka, keményen dolgoztunk, majd később, amikor egyetemista lett, megváltoztak a prioritások. Azokból az alapokból építkeznek, amelyeket abban az időben fektettünk le. Jelenleg heti egy-két alkalommal találkozunk, amikor is segítem a munkáját, de ez már nem is annyira edző-tanítvány viszony, hanem inkább coachingjellegű. Mostani elfoglaltságai mellett már a versenyek sem olyan gyakoriak, de mind a nyári, mind a téli szezonban indul, azzal a céllal, hogy meglegyen a minősítése a bajnokságokra.

● **A versenyek helyszínén hogyan tudja segíteni az edző a lovat?**

J. A.: A díjugrató versenyeken minden napra új pályát építenek, ezek

vonalvezetésének rögzítésére tíz-tizenöt percet kapnak a lovasok. Egy tapasztaltabb edző segít kialakítani lovasának a helyes lovaglás mozzanatainak tervét. Emellett a bemelegítés során is segítségére van a lovasnak, támogatja őt és a lovat a mentális és fizikai bemelegítésben. Nem utolsó szempontból pedig jó lelki támasz, így sok terhet tud levenni a lovasról. Ezen túlmenően csupán a pálya széléről nézzük tehetetlenül az eseményeket, hiszen a pályán csak ketten vannak: a ló és a lovas. Legfeljebb bekiabálunk, hogy „ne azt az ugrást!” (nevet).

M-B. E.: Minden versenynapon új feladattal kerül szembe a versenyző, így az edzői tapasztalat valóban nagyon fontos. Az edző jó tanácsokkal tudja ellátni a lovat, ami ha a pályán abban az egy tizedmásodpercben a versenyző eszébe jut, sokat javíthat a teljesítményén. De természetesen nagyon fontos mentális támaszt is

nyújt, ami segít a lovasnak arra az egy-másfél percre topon lenni, amíg a pályát lovagolja.

● **Mi a jó lovas három jellemzője?**

J. A.: Kiegyensúlyozott mentális állapot, kitartó munka, a ló iránti tisztelet; de nem árt, ha van jó szponzora is (nevet). A lovassport hasonló az autósportéhoz, villámgyorsan kell döntéseket hozni, amelyeket később nem tudunk megváltoztatni. Ezért kiemelten fontos a lovas kiegyensúlyozott mentális állapota, amely képessé teszi őt a stresszhelyzetben való jó döntések meghozatalára. A másik, hogy elkötelezett, kitartó legyen, hiszen hosszú éveken át kell dolgozni a sikerért. Ebben a sportágban húsz versenyből egy győzelem is kiemelkedőnek számít. Itt hiába világbajnok valaki, amikor elindul a következő versenyen, lehet, hogy csupán a huszonkettedik helyen végez. A ló és az állandóan változó körülmények is próbára teszik a lovasok kitartását; mindent beleadva is elmaradhatnak a sikerek. A harmadik pedig a ló iránti tisztelet és alázat. Ismernünk kell a jellemét és az adottságait.

M-B. E.: Abszolút egyetértek az Attila által elmondottakkal. Azt gondolom, a kitartás jellemző rám; ez kitűnik az elmúlt tizenöt évből is. És igen, volt, amikor nagyon jó eredményeket értem el, valamikor kevésbé. Korábban versenyszituációkban, stresszhelyzetben sokszor nem sikerült megfelelő döntést hoznom, de úgy gondolom, az utóbbi években ebben tudtam a legnagyobbat fejlődni.

● **Mit tudhatunk a lovadról, Edward-ról?**

M-B. E.: Hat éve versenyzem vele, tizenhárom éves oldenburgi herélt ló. Fajtájához képest kisebb termetűre nőtt, azonban fantasztikus adottságokkal rendelkezik, saját méretéhez képest nagyot ugrik. Hihetetlenül őszinte, minden helyzetben segíti lovasát, és megcsinálja mindazt, ami elvárható, és azt is, ami nem elvárható egy lótól.

● **A Ludovika Sportegyesület színeiben versenyzel, nemrég pedig a lovad is beköltözött a Ludovika Huszár Lovardába.**

M-B. E.: Novemberben lesz két éve, hogy átigazoltam. Az egyesület nagyon sokat segít a versenyzőinek a versenyekre való felkészülésben. Külön öröm, hogy már helyileg is itt lehetünk a Ludovikán, gyönyörű környezetben, kiemelkedő infrastruktúrával rendelkező létesítményekben, remek talajú pályákon edzhetünk, készülhetünk a következő versenyre. Itt a Ludovikán párhuzamosan folyik a munka díjugratásban, militaryban és a huszár díszszakaszban is. Úgy gondolom, hogy a különböző szakágak nagyon jól kiegészítik egymást, és szép, egységes egészet alkotnak.

● **Melyik elért eredményedre vagy a legbüszkébb?**

M-B. E.: Az elmúlt két szezonom nagyon jól sikerült, de sajnos nem tudok annyi versenyen indulni, mint az egyesület sok versenyzője, ugyanakkor ahol elindultam, jó eredményt

sikerült elérnem. Nagyon friss még a szeptember eleji bajnokság, jelenleg erre vagyok a legbüszkébb, hiszen három napon keresztül kiegyensúlyozott teljesítményt tudtam mutatni versenyhelyzetben, aminek köszönhetően a dobogó második fokára állhattam. Korábban külföldön is részt vettem egy-egy versenyen, például két évvel ezelőtt a Szlovákiában megrendezett állatorvosok Európa-bajnokságán, ahol negyedik helyen végeztem.

● **Ez utóbbival utaltál civil foglalkozásodra is. A lovak szeretete terelt az állatok gyógyítása felé?**

Az, hogy tizenkét évesen elkezdtem lovagolni – ami azóta is az életem nagy részét kitölti – nagy szerepet játszott abban, hogy az állatorvoslás felé forduljak. Amikor – bő három évvel ezelőtt – elkezdtem dolgozni, kisállatpraxisban kezdtem a munkát, és azóta is ott folytatom: kutyák, macskák gyógyításával foglalkozom.

Szerző: Szilágyi Dénes

Fotó: Császár Fotó, Szilágyi Dénes

Halálos fegyverek

(...) Mivel már kopog a szemük az éhségtől Murtaugh és Riggs elhatározzák, betérnek Eddie hamburgerezőjébe. Riggs felfigyel néhány rosszfiúra, és elindul feljűk. Murtaugh váratlanul egy 9 mm-es MAC 10-es automata fegyver ropogására eszmél, elindul megkeresni Riggst. (...) Ismerős? Nem véletlenül.

A szereplők a *Halálos fegyver* című 1987-es amerikai akciófilmben bukkantak fel először, az NKE-n pedig a Lövészszakosztály Közszolgálati Kézfegyver Kupa egyik pályaleírásában. Az Eddie hamburgerezője nevű pályán Murtaugh (a lövő) megkeresi Riggst, a fedezék takarásába húzza, majd fedezékhasználat mellett, felbukkanási sorrendben a részben takart három célt két-két lövéssel leküzd. Izgalmas, ugye? Szuda Gergő is úgy gondolja, kevés élvezetesebb dolog van a világon, mint egy lövészverseny, legyen szó bármilyen fegyverről. Szuda Gergő hadnagy tavaly végzett az egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán (HHK), a Ludovika SE Lövészszakosztályától azonban nem vált meg, hiszen innen indult sportkarrierje, amely az IPRF idei első világbajnokságáig ívelt, ahol sok élménnyel gazdagodva, derekasan helytállt.

● Minden fiúgyerek életében van egy korszak, amikor katona vagy rendőr akar lenni. Nálad is volt ilyen annak idején? Igen, gyerekkorom óta katona szerettem volna lenni, csak én nem nőtem ki, hanem ragaszkodtam hozzá, és végigvittem az álmot. Az NKE HHK-n okleveles katonai vezetőként végeztem lövész specializációval, azóta Tatán teljesíték szolgálatot a MH 25. Klapka György Lövészbanda szakaszparancsnokaként. Amióta az eszemet tudom, érdekelnek a fegyverek. Középiskolás koromban apukám, aki rendőrtiszt volt, elvitt születésnapi ajándékként lövi. Az volt

az első alkalom, hogy éles fegyverrel lőttem, a következő már az alapkiképzésen volt az egyetem előtt, majd az NKE Lövészszakosztályba való felvételn.

● A sokszoros túljelentkezés ellenére hogyan sikerült kezdőként bekerülni a Ludovika SE Lövészszakosztályába? Igaz: a szakosztályba bekerülni kiváltság, az évi egy-két felvételi eljárás során a közel száz jelentkezőből maximum húsz kerül be. Elsős hallgatóként nem igazán tudtam mire számítsak, ez volt az első alkalmam az NKE SE Lövészszakosztály berkein belül. A felvételn aztán kiderült, mi a dolgom: öt-hat méterre kellett állni a céltől, és pisztollyal tíz lövést kellett leadni minél pontosabban, viszont időre, hogy legyen egy kis stresszfaktor. Szerencsés voltam, és nagyon örültem, amikor első próbálkozásra jó köregységet lőttem, és bekerültem az első évem végén. Kezdetől nagyon motivált voltam, és ezt el is ismerték. Később, szépen lassan, edzések sora után elkezdtem versenyekre is járni. Először hallgatóként, segítőként vettem részt a versenyeken a célok visszaállításában, leragasztgatásában, majd beletanultam, hogyan zajlanak a versenyek, és rendszeresen tanultam a későbbiekre, amikor már én is versenyeztem. Nagyon sokat köszönhetek a szakosztály vezetésének, ők ajánlották fel az augusztusi IPRF-világbajnokságon való részvételi lehetőséget is.

● Mit jelent az IPRF rövidítés?

Az IPRF (International Practical Rifle Federation) szó szerinti fordításban: nagy lőtávolságú precíziós fegyverekkel végrehajtott dinamikus versenyek nemzetközi szervezete. A verseny alapja a hazánkban is egyre nagyobb népszerűségnek örvendő nagy távolságú, dinamikus, különböző akadályokról végrehajtott PRS- (Precision Rifle Series) szabályrendszer (nálunk a gyorskombinált és precíziós szakág), amelynek lényege, hogy nagy távolságból kell fémcélokat eltalálni időre úgy, hogy közben pozíciót is kell váltani. Az idén augusztusban rendezték meg az IPRF első világbajnokságát, ahol 24 ország képviselte magát. Itt én is küzdhettem a világ legjobb mesterlövészei ellen, ami fantasztikus kihívás és feledhetetlen élmény volt.

A világbajnokság Kelet-Franciaországban, egy hatalmas erdős gyakorlótéren volt, ahol a 250 métertől csaknem 1000 méterig kellett a célokat a sík terepen megállás nélkül fűjő és állandóan változó szélben leküzdni. Maguk a célok a jól megszokott fémcélok voltak, de nem a megszokott méretekben, 300-400 méteres távokban ez többnyire 10-15 cm-es célokat jelentett. Az időjárást leginkább a napos, igazán meleg idő jellemezte, kiszámíthatatlan széllel, helyenként homokviharral.

● Hogyan képzeljük el ezt a nagyon izgalmas versenyt?

Kiválóan megtervezett pályákon, a lehető legkényelmetlenebb magasságból és irányokból kellett pontos lövéseket leadni nagyon szűk időtartományon belül. Sok pozícióváltásra volt szükség, vagy egy pozíció volt és sok különböző távolságú cél cikkcakkban elhelyezve, hogy azokat váltakozó sorrendben kelljen leküzdni. A feladatok sokszor inkább fejben voltak megterhelőek, ésszerűen kellett tartani a sorrendet, a távolságokat, az induló értékeket, a rátartásokat, a célok elhelyezkedését, a pozíciókat és az esetleges plusz feladatokat, mint például egyik célcsoport, kizárólag egyik tár, másik célcsoport, kizárólag másik tár. Az akadályok a teljesség igénye nélkül: hordó hosszában, keresztben, állítva; tankesapdák; paravánok közötti résen átlövés érintés nélkül; harcjármű ajtóból és deszanttérből; beton fedezékekből különböző magasságokban; ferde tető; lyukas barikád; cölöpök tetejéről; aroncs tornyokról; nagy tekeréscső dobrol. A fő ellenfél minden esetben a szél volt és természetesen az idő, hiszen 90 másodperc alatt kellett átlagosan 9-10 lövést leadni, pályánként 4-5 pozícióváltással.

● Milyen fegyverrel indultál?

Egy Rössler Titan 6 Tac-kal, amelyet a szakosztálytól kaptam kölcsön. Rendkívül megbízhatónak bizonyult, »

annak ellenére, hogy három napig kaptam mindent, amit hadi fegyver kaphat, de a puska gond, fennakadás és hiba nélkül tette túl magát mindenem, miközben pontosságát és jól kezelhetőségét is megcsillogtatta. Köszönöm a támogatóknak (az InHold Zrt.-nek és a MFS Defense Inc.-nek), akik a lőszerhez és a fegyverhez szükséges felszerelést biztosították, de elsősorban a Ludovika SE Lövészszakosztálynak hogy egy ilyen remek puskával „harcolhattam” végig a versenyt, és élhettem át ezt a jó két hónapot a felkészüléssel!

● **Mindössze két hónapot készültél a világbajnokságra?**

Körülbelül egy éve kezdtük el szakosztályi szinten a Ludovika Precision Rifle Challenge (PRC) elnevezésű versenyünket rendezni, azaz a dinamikus, precíziós PRS-stílust kiegészítve közepes távolságokkal is karabélyok részére. Addig többnyire csak maroklófegyverrel versenyeztünk és edzettünk, majd elkezdtünk nyitni ezzel a versenysorozattal a nagyobb távolságokra is. Nekem az idén is megrendezett Ludovika PRC-n is sikerült érmet szerezni a gépkarabélyok kategóriájában. Itt a karabélyal körülbelül négyszáz méter a határ, azon felül már nem pontos, nincs elég erejük ezeknek a fegyvereknek. Az eredmények után jött az ötlet a szakosztály vezetésétől, hogy menjek ki a világbajnokságra,

ahol viszont nagyobb távolságra kell lőni, egy erre alkalmasabb, komolyabb, drágább, de nehezebb, hosszabb és kicsit lassabb puskával. Így volt két hónapom felkészülni a világbajnokságra egy általam előtte nem ismert fegyverrel, tehát új fegyvernemben kellett rutint szerezni. Az immáron harmadik alkalommal megrendezett Ludovika PRC és más itthon rendezett versenyek azonban jó gyakorlási lehetőséget biztosítottak; a PRC mondhatni az IPRF-világbajnokság előszobájának is volt tekinthető, ahol már jellemzően 600-800 méterre elhelyezett célokra kellett lőni a puskakategóriában.

● **Milyen eredményt sikerült elérned?**
Három fő kategóriában lehetett indulni: Open, Limited és Factory. Én a Limited kategóriában indultam, amely a .308-as kaliberű puskákat gyűjtötte egybe a lőszer természetes korlátai miatt. Viszont komoly felszereltségű és módosítási korlátozás nélküli fegyverekkel kellett szembe néznie, amelyeket minden országból a legjobb mesterlövész kezelt, így a legfőbb célom az volt, hogy ne a sor végén végezzek, ami sikerült is! Limited kategóriában a 34. helyezést értem el a 35-ből, összesítettben pedig a 225. helyet szereztem meg 24 ország 244 indulójából, magam mögé utasítva 19 versenyzőt. Ezzel a lelkiismeretem megnyugodott, és büszkén köszönhettem el a versenytársaimtól egy életre szóló élménnyel, amelynek minden perce aranyat ért.

● **Nagyjából négy éve versenyzel. Miért vonzó számodra az IPRF?**

Az IPRF a változatosságról szól, és arról, hogy a versenyző hogyan reagál a váratlan helyzetekre, hogyan tud korrigálni, koncentrálni stresszhelyzetben, csakúgy, mint más kedves szakágaimban a lövészetben belül. A nehézsége mellett profizmust, hihetetlen tudást igényel. Hozzám azért is áll közel, mert nemcsak pontosan kell lőni, hanem dinamikus, időre, stresszben kell ezt megtenni. Tehát taktikai feladatokat is végre kell tudni hajtani: tervezés, mozgás, dinamika, pozícióváltások és gondolkodás együtt. A verseny ezért nagyon is életszerű, mert a PRS a lőtudás mellett, a mozgás, az ismeretek és a koncentráció sportja is. Praktikus, gyakorlatias, jól fejleszti a stresszkezelést. Minél többször van az ember stresszhelyzetben, vagyis ebben az esetben minél többször versenyez, a fegyverével rendszeresen gyakorol és edzi magát, annál jobban rááll az agya, és annál biztosabb, hogy éles helyzetben, mondjuk, egy rendőri intézkedésnél, nem leblokkol, hanem rutinszerűen tud eljárni.

● **Te azonban nem vagy rendőr. Hogyan kerülhetne egy katona ilyen szituációba?**
Egyre gyakrabban fordul elő, hogy egy katona nem háborúban vagy fegyveres konfliktusban áll helyt, hanem békefenntartóként például járőröznie kell, vagy gondoljunk akár a határvédelemre, tehát rendőri jellegű feladatokat lát el. Az ilyen típusú rutin és gyakorlat megszerzése jól előkészíti a későbbi missziós feladatokat is.

● **Mi a világbajnokság legfőbb hozadéka számodra?**

Úgy gondolom, mindig, minden képességi szinten kell az újabb és újabb kihívás, hogy tovább fejlődhessünk, illetve hogy új szakágakkal, versenyekkel ismerkedjünk meg, tágítsuk ismereteinket, gazdagítsuk tudásunkat, ezért is volt számomra igazán hasznos és felejthetetlen a részvétel.

Szerző: Páhy Anna

Fotó: Szilágyi Dénes, Szuda Gergő-archív

Lépcsőfokok a GDPR könnyebb megértéséhez

Adattakarékosság, célhoz kötöttség, jogszerűség, pontosság – talán már mindenki hallott ezekről a jogelvekről. Jogalkalmazóként azonban hajlamosak vagyunk az Európai Unió általános adatvédelmi rendelete, azaz a GDPR „nyakába varrni” sok olyan eljárást és szabályt is, amely már korábban is érvényben volt itthon.

A személyes adatok védelméhez fűződő jog egyike a nehezebben megfogható alapjogoknak. Ennek egyik oka valószínűleg abban keresendő, hogy e viszonylag fiatal, harmadik generációs jognak sok másikkal összevetve kevesebb az elméleti megalapozottsága. Éppen ezért fontos megvizsgálni, vajon mi alapján tudjuk összehasonlítani a különböző védelmi szinteket és az ezek mögött álló jogi szabályozások minőségét? Mi teszi a védelmet erőssé vagy éppen gyengévé? Milyen szempontok segítenek annak megítélésében, hogy előrelépés, vagy ellenkezőleg, visszalépés történt a jogvédelem területén?

Szabó Endre Győző sikeresen megvédett doktori értekezéséből született ez az új kötet, amely a gyakorlati munkát is végző kutató szemszögéből keresi a fenti kérdésekre érvényes válaszokat, mégpedig az adatvédelmi gondolkodásban újszerűen ható „védelmi lépcső” elméletével. Egyszerű, mégis szemléletes metafora ez a védelem minőségének és szintjének

mérésére, amely a jogi szabályozás jövőbeni lehetséges fejlesztésének távlatát is megnyitja. A védelmi lépcső elméletében a szerző egy felfelé, a végtelemben mutató, lineáris lépcsőt képzel el, amely a védelem javulásának és alkalmazkodásának kifogyhatatlan lehetőségét jeleníti meg a jövőben. Szabó Endre Győző szerint a védelmi lépcsőn nem szükséges sok fokozat

azonosítása. Sőt, egzakt módon sem a lefelé, sem a felfelé vezető fokok nem határozhatók meg nagy számban, ám három szint megállapítása elengedhetetlen.

Az első fokozaton megragadható a védelem jelenlegi szintje. A második az, amelyikről a jelenlegi szintre felfelé vagy éppen lefelé lépett a védelem. A harmadik szint pedig a kívánatos, az előrelépésnek tekinthető védelem szintje. Szükséges még az is, hogy a fokok között a különbséget egyértelműen meg tudjuk határozni.

A szerző azzal a reménnyel zárta le kéziratát, hogy az új kötet akár tankönyvként is megállhatja a helyét. Mindenképpen hasznosnak bizonyul azonban mindazok számára, akik azzal a céllal veszik kezükbe, hogy az adatvédelem szép, de gyakran nem egyszerű területével szorosabb barátságot kössenek.

Szerző: Sarnyai Tibor

Szabó Endre Győző:
A védelmi lépcső elmélete.
Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó,
2022.

Milyen jog uralja az online platformokat?

Amikor a Google 2006-ban felvásárolta a YouTube-ot, az erről szóló sajtóközleményben platformnak nevezte a videómegosztó szolgáltatást. A platformok, azaz a közösségi oldalak egyre elterjedtebb használatának következményeiről 2021-ben szervezett kétnapos konferenciát a Nemzeti Közszerkeleti Egyetem Információs Társadalom Kutatóintézete.

Egyetem Információs Társadalom Kutatóintézete.

A most megjelent tanulmánykötet az akkori előadásokat szerkesztett, kibővített formában tárja az olvasók elé.

Az új kötet négy részben, összesen húsz tanulmány segítségével mutatja be, hogy milyen társadalmi és szabályozási kérdésekkel szembesítenek bennünket digitális életünk megkerülhetetlen szolgáltatói, az online platformok. A kötet első része a platformoknak az információs társadalomban és a közigazgatásban játszott

sajátos szerepét, a második a gazdaság működésére gyakorolt hatásukat, a harmadik a társadalmi nyilvánosságot egyre jobban meghatározó befolyásukat járja körül. Végül a negyedik rész egyes fontos kockázatokat, egyedi kihívásokat elemez egy-egy tanulmánnyal. Ahogyan ezt a kötet szerkesztői is megjegyzik az Előszóban, a tanulmányokon több vezérmotívum is végigvonul, amelyek közös ívet adnak az egyes részeknek. Egyrészt a tanulmányok és a szerzők többsége már nem a sötétben tapogatózik, és nem egy egymástól gyakran radikálisan eltérő fogalomkészletet és beszédmódot használ a platformokat elemezve: kialakult egy viszonylag szilárd szókészlet (beleértve magát a platformot mint jogi és társadalomtudományi kifejezést) és (jog)tudományos beszédmód, amelyet a szerzők magabiztosan használnak. A platformokról szóló diskurzusban – így a kötetben is – még mindig kiemelt

hangsúlyt kapnak a szólásszabadsággal kapcsolatos kérdések, ám ehhez ma már egyre szélesebb merítésben társulnak hasonlóan jelentős jogi, társadalmi problémák, kihívások. Éppen ezért a kötetben az online platformok működése kapcsán olvashatunk magánjogi elemzést, versenyjogi, szerzői jogi, büntetőjogi, munkajogi, illetve közigazgatási jogi problémákat felvonultató tanulmányokat, sőt olyanokat is, amelyek semmilyen hagyományos jogágba nem sorolhatók, voltaképpen a *sui generis* platformjog területén mozognak. A kötetből a többi kérdés mellett még talán arra is választ kaphatunk, hogy vajon előrébb viszi-e a közösségi média, és ha igen, mennyiben, a demokratikus politikai vita ügyét.

Szerző: Sarnyai Tibor

Török Bernát és Zódi Zsolt (szerk.):
Az internetes platformok kora.
Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022.

Magyar Közigazgatási Ösztöndíjprogram

Egy karrier kezdete

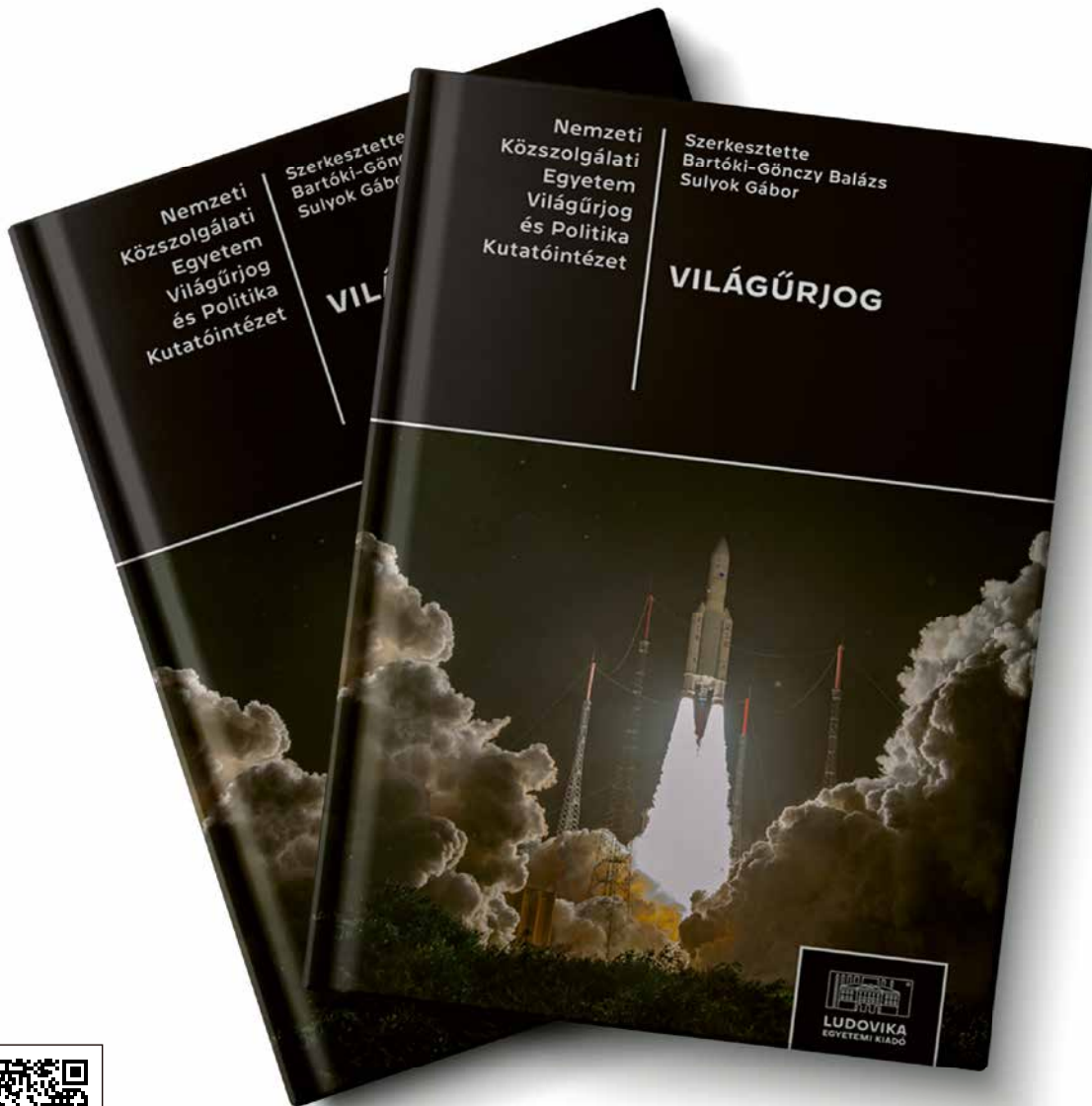
Karrier. Közösség. Nemzetközi tapasztalat.

Jelentkezz október 15-ig!

IMPRESSZUM • **bonum publicum** a Nemzeti Közszerkeleti Egyetem magazinja • X. évfolyam 7. szám • Felelős kiadó: Nemzeti Közszerkeleti Egyetem
• A kiadásért felel: Deli Gergely rektor • Főszerkesztő: Szilágyi Dénes, e-mail: bonum.publicum@uni-nke.hu • Tervezőszerkesztő: Tóth Zoltán
• Olvasószerkesztő: Bujdosó Hajnalka • Újságírók: Bárdos Mónika, Pály Anna, Pap Melinda, Sallai Zsófia, Sarnyai Tibor, Tasi Tibor
• Hirdetések: Darabos Dávid • A szerkesztőség címe: NKE Töpartéri épület 107 iroda; 1089 Budapest, Diószegi Sámuel utca 23. • Tel.: (1)432-9000/20409
• Címlapfotó: Szilágyi Dénes • Stockfotó: Depositphoto • Nyomdai munka: Gelbert ECO Print Kft. • Felelős vezető: Gellér Róbert ügyvezető

Napjainkban az űrtevékenység fokozódásának és egy új űrverseny kibontakozásának lehetünk tanúi, amelyben hazánk is az űrszektor globális értékláncának aktív szereplői közé kíván emelkedni. Ilyen körülmények közepette különös hangsúlyt kap az űrtevékenység jogi szabályozása. Közel hatvan évvel az első magyar nyelvű világűrjogi könyv megjelenését követően kötetünk ennek a szabályozásnak az átfogó és részletes bemutatására vállalkozik.

Ludovika Könyvesbolt

Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82.

+ 36 1 432 9000 / 20 444-es mellék
vasarlas@ludovika.hu

Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30–16.00-ig, pénteken: 7.30–13.30-ig
webshop.ludovika.hu

  Ludovika Egyetemi Kiadó

